

*„Вірою ми розуміємо,
що віки словом Божим
збудовані.”*

Єбр. 11:8

ВІРА Й НАУКА

98

ВЕРЕСЕНЬ — ЖОВТЕНЬ

1978

FAITH and SCIENCE

Ukrainian Religious Magazine
101 Cambridge Road, Brookhaven, Pa., 19015
U. S. A.

98 SEPTEMBER — OCTOBER 1978

Передплата: Річна 6.00 дол.
Піврічна 3.00 дол.

Передплату посилати на адресу:

"Faith and Science"
P.O. Box 1563
Des Plaines, Ill., 60018, U.S.A.

З М І С Т

1. Чекаємо	1
2. Із бесід за залізною заслоною	2
3. Другий прихід Христа	4
4. Життя	8
5. Незрівнянний Христос	9
6. Недалеко від Божого Царства	12
7. Віра вченого	14
8. Вдячний каліка	14
9. Унікальні чуда Ісуса	15
10. Співець	19
11. Три речі	20
12. З неба світло	20
13. Атеїзм без маски (XV)	21
14. Створення світу	35
15. Жанна д'Арк	40
16. Настрій і Місяць	42
17. Термометр	43
18. Повільні та швидкі	43
19. До читачів	45
20. З листів до редакції	45

Ч Е К А Є М О

Прости, Господи, нашому вікові, що зробив він з Твоєю планетою Землею.

З Твоїх творчих рук вийшла вона однією з найчудовіших планет нашої Сонячної системи, винятковим райським місцем для нашого щасливого життя. А ми, наче жорстокі нападники, деформуємо її прекрасне лице, занечищуємо її прозора-блакитний повітряний покрив, нищимо її розкішний барвистий килим, отруюємо кришталеві джерела, водні артерії та океанські простори, вносимо скрізь невідхильні процеси спустошення.

Прости, Господи, нашому вікові, до чого він допровадив Твою найрозумнішу істоту на землі — людину.

Ти осяяв її світлом Твоїї мудрости, обдарував її коштовністю свободи, вклав до серця її райдужні мрії про високе і благословенне життя. Але вік наш виплодив гадюче кодро деспотів, тиранів, людиноборців, розбудував неймовірну кількість в'язниць, обснував колючим дротом просторі концентраційні табори, вигадав страхітливі форми тортур, нівечить і нищить життя мільйонам безвинних жертв.

Прости, Господи, нашому вікові, що він затирає в дорогій Тобі людині Твій образ і Твою подобу.

Цілі країни він позбавив Твоїї Правди, щирої спільности з Тобою, закрити Небо чорними хмарами зла. Гріх бурхливими брудними хвилями заливає нещасних, злочини множаться безконтрольними темпами, майбутнє жахає виродженням самої уяви людяности. Без Твого проводу і благословення світ кидається від одного лиха до другого, борсається у безвиході, божеволіє у злі...

Ми знову, Господи, чекаємо виконання Твого рятівного пророчого слова: „Народ, що в темноті сидів, світло велике побачив, а тим, хто сидів у країні смертельної тіні, засяяло світло”.

I. A. B.

ІЗ БЕСІД ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ

„Пам'ятай, не забудь, що ти гнівив Господа, Бога свого” (Пов. Зак. 9:7).

Невже ми сміємо думати, що за нашого часу Церква так бездоганно живе, що вже не чинить гріхів і не помиляється, що вже послухно в усьому йде за Господом? За що ж тоді вона потрапляє в тяжкі страждання?

Аби це зрозуміти, треба пригадати нам, скільки ми гнівили Господа, скільки ми засмучували Його. Нам здається, що коли ми страждаємо за віру, то цього досить... Ми страждаємо — це правда. Адже декому два і три рази прийшлося віддати перевагу в'язничному щитові перед сочевичною юшкою. Ми йшли в ув'язнення і терпіли. Здається, що ми й Господа не гнівили.

Справді, дуже важливо пригадати свою недосконалість. Пригадати і не забувати, щоб примиритися з Богом, і в тому постійному покайному дусі перебувати. Тоді Господь, дивлячись на вбогого та на розбитого духом, і на тремтячого перед словом Його, прийде до нас, зміцнить та поведе далі. Без покори, без покаяння, без усвідомлення того, що ми гнівили Господа, що в нас є немочі і недоліки, ми не знайдемо благословення. Коли ж ми схилимо перед Господом наші голови, то Він увійде до нашого серця, рясно поблагословить і попровадить нас вперед.

У чому ж можуть бути наші помилки?

Ви знаєте, що не всі люди, навіть і віруючі, однаково дивляться на Церкву, на її призначення в цьому світі. Деякі дивляться на Церкву, як на таку, яку Христос створив для того, аби підійняти моральність певної категорії людей, наприклад, віруючих. Але дивлячись на Церкву лише з морального й етичного боку, де можна навчитися доброї поведінки, не пити, не курити, не провадити неморальне життя, такі люди помилково думають, що Христос прийшов, щоб створити суспільство лише тих, що не курять і не п'ють, тверезих і моральних людей.

Питання тут далеко ширше: Господь прийшов, щоб спасти загинулих. Церква є суспільством навіки спасених людей. У цьому її щастя. У цьому її покликання, основне призначення. Її мета — рятувати інших, здійснювати справу євангелізації. Її покликання йти туди, куди йшов Господь. „Як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх”, — молився Христос. Прощаючись із Своїми учнями, Христос сказав: „Ідіть по цілому світові”. Ось місце діяльності — проповідувати, навчати, хрестити, приводити людей до спасіння, до голгофської жертви Господа і Спасителя Ісуса Христа.

Пресв. І. К. Крючков

“Нехай книга цього Закону не відійде від твоїх уст, але будеш роздумувати про неї вдень та вночі, щоб додержувати чинити все, що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими дороги свої, і тоді буде щастити тобі”. — Кн. І. Навина 1-8.

ДРУГИЙ ПРИХІД ХРИСТА

(Продовження)

Евіденції Біблії

Подумаймо про те, чому ми повинні старанно вивчати і докладно знати пророцтва Біблії в наші стурбовані важкі дні. Є кілька дуже важливих причин для посиленого вивчення пророчої правди в Біблії в ці останні часи перед другим приходом Христа.

БІЛЬШІСТЬ БІБЛІЇ — ПРОРОЦТВА

Хто читав уважно Біблію, той напевно зауважив, що головна її частина — це пророцтва. Якщо ми їх залишимо, тоді найбільша її частина не буде вживана. Перегляньмо докладно сторінки Біблії, щоб побачити, як багато в ній пророчих речень. Приблизно три чвертих частин Біблії — це пророцтва. Багато пророцтв її уже збулося і вони є для нас запевненням і доказом того, що нездійснені ще пророцтва збудуться так же само докладно. Багато з них починають збуватися саме тепер на наших очах, а деякі дуже важливі пророцтва мають збутися незабаром. Не вивчаючи пророцтв, потрібно було б обмежитися тільки до малої історичної та поетичної частини, але навіть в історії та в поезії є захищені пророцтва в типах і в прообразах.

Дуже велика частина Христових слів — це особливо важливі пророцтва. Невже ми в наші

важкі дні не будемо слухати всього, що Христос промовляє до нас через Святе Письмо? О ні, ми мусимо з цілого серця любити пророче слово і вивчати Біблію старанно, бо вся вона є натхнена Богом і вся вона має слово від Бога для кожного з нас. А Бог хоче, щоб ми ходили в пізнанні правди, а не в незнанні. Пригадаймо слова Христової молитви: „Освяти Ти їх правдою! Твоє слово — то правда” (Ів. 17:17). Ап. Павло пише Тимофієві: „І ти знаєш з дитинства Писання святе, що може зробити тебе мудрим на спасіння вірою в Христа. Усе Писання Богом натхнене і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова” (2 Тим. 3:15-17, див. також 2 Пет. 1:19-21).

ЄДНІСТЬ БІБЛІЇ У ПРОРОЦТВАХ

Біблії не зрозуміємо належно, якщо її пророча частина буде пропущена або занедбана у нашому вивчанні. Біблія є славною цілісністю. Нічого від неї не можна відійняти, ані не вільно до неї нічого додати, як про це нагадує нам Святий Дух у кн. Об'явлення 22:18-19. Дивна спільна думка є докладно видна в усіх книгах Біблії. Приймаючи її цілу й вивчаючи весь її зміст, ми можемо пізнати і прийняти

всю правду Божу. Тільки тоді будемо знати про все, що стається в цьому світі, в іншому світлі — в світлі Слова Божого.

Старий і Новий Заповіти говорять нам ту саму вістку, ту саму правду і дають таке саме живе зображення Особи нашого Спасителя і Господа Ісуса Христа. „В Старому Заповіті є нове приховане, а в Новому Заповіті є старе відкрите.” Ап. Павло пише так: „А все, що давніше написано, написано нам на науку, щоб терпінням і потіхою з Писання ми мали надію” (Римл. 15:4). А коли згадує про пророчу правду в прообразі, він пише так: „Усе, що трапилося з ними, як приклади, а написано нам на науку, бо за нашого часу кінець віку прийшов” (1 Кор. 10:11).

ВЖИВАННЯ ПРОРОЦТВ ХРИСТОМ

Господь Ісус Христос навчав Своїх учнів і людей з пророцтв Святого Писання. Ідучи слідом за нашим Учителем, Який прийшов з неба, ми мусимо наслідувати Його в усьому, а зокрема в Його небесній науці. У що ми віруємо та як ми віруємо, характеризує нас, хто ми є. Погляньмо тому до Євангелії, де є виявлена особлива причина, чому нам потрібно вивчати пророцтва Біблії, як записано в Єв. Луки 24:25-27. Завважмо в цьому місці Слова Божого таке слово як „все”, згадане тут три рази: „Тоді Він сказав їм: О, безумні й запеклого серця, щоб повірити ВСЬОМУ, про що сповіщали пророки! Чи ж

Христові не це перетерпіти треба було, і ввійти в Свою славу? І Він почав від Мойсея, і від пророків УСІХ, і вияснював їм зо ВСЬОГО Писання, що про Нього було”.

1. ПРОРОЧІЙ ПРАВДІ ПОТРИВНО ВІРИТИ. „О, безумні й запеклого серця, щоб ПОВІРИТИ ВСЬОМУ, про що сповіщали пророки (в. 25). Віра в нашому серці й розуміння правди будуть зростати тільки тоді, коли ми будемо вивчати докладно все, що відноситься до Божого плану спасіння, накресленого в пророцтвах. Вже давно Господь сказав Даниїлові: „Іди, Даниїле, бо захищені й запечатані ці слова аж до часу кінця. Багато-хто будуть очищені, і вибіляться, і будуть перетоплені; і будуть несправедливі несправедливими, і цього не зрозуміють усі несправедливі, а розумні — зрозуміють” (Дан. 12:9-10).

2. ПРОРОЧУ ПРАВДУ ПОТРИВНО ПРИЙНЯТИ. „І Він почав від Мойсея, й від ПРОРОКІВ УСІХ” (в. 27). Правда Святого Писання є об'явлена для нас і буде зрозуміла в усій повноті тільки тоді, коли ми не випустимо з нашої уваги ні одного пророчого місця, але в покорі наших сердець шукатимемо хвилин, коли Святий Дух об'явить і пояснить нам усе, що ще є для нас закрито й незрозуміле. Ап. Петро пише про це так: „Це вже другого листа пишу я до вас, улюблені. У них нагадуванням я буду вашу чисту думку, щоб ви пам'ятали слова, що святі пророки давніше звістили їх вам, і за-

повідь Господа й Спасителя, що одержали ви через ваших апостолів" (2 Пет. 3:1-2).

3. ПРОРОЧУ ПРАВДУ ПОТРІБНО ЦІНУВАТИ. „Й вияснював їм 30 ВСЬОГО ПИСАННЯ, що про Нього було" (в. 27). Тут Сам Господь Ісус Христос ставить Свою печатку достовірності, авторитету й цінності всього Слова Божого — цілої Біблії. Хто тоді є людина, що сміє підносити свій слабкий голос проти Того, Хто є Володарем усіх світів і історії людства!

Чи не є це великою причиною, чому ми з молитвою і з великим прагненням душі повинні вивчати Слово Боже та все, що воно говорить про наші часи, щоб палали і наші серця вогнем любови, віри та надії в терпеливими очікуванні на Його славний другий прихід по Свою улюблену Церкву? Христові учні, повернувшись з Еммаусу до Єрусалиму після зустрічі з Ним, засвідчили так: „Чи не палало нам серце обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли вияснював нам Писання?" (Луки 24:32). Христос вияснював їм усе Писання і запа-

ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ПРОРОЦТВ

У наші тривожні й повні різних труднощів дні дуже багато людей не має душевного спокою. Вони дуже журяться про своє завтра, але не знають, що має прийти. Люди, які ніколи не вивчали пророцтв Біблії, не можуть розуміти її глибин і не знають, що вона говорить про наші часи, в яких ми живемо. Виконані про-

лив їхні серця вогнем любови. Він хоче Духом Святим вияснити і нам все Писання, всі пророцтва, всю правду про Нього, щоб і наші серця палали невимовною любов'ю до Нього й до наших ближніх.

Подумайте, чи не є духовний холод у вашому серці й у вашому житті тільки з тієї однієї причини, що Господь Ісус Христос не промовляє до вас через Своє Святе Слово, а зокрема через пророче слово в усьому Писанні? Як далеко є Боже Слово — Біблія — від вас? Візьміть її у ваші руки! А тоді помоліться щиро й гаряче, і просіть, щоб Христос промовив через неї до вашого серця і до вашого розуму. Відкрийте святі її сторінки, читайте і слухайте, що Своїм ніжним голосом Господь говорить до вас. А побачите, як ваше серце почне палати любов'ю до Нього, до Його слова, до Його науки і до ваших ближніх.

„Моя доля, о Господи, щоб держатися мені Твоїх слів" (Псал. 119:57). Хай ці чудові слова псалмиста будуть і вашою молитвою!

роцтва стверджують дуже сильно їхнє натхнення Богом, докладність провіщень і абсолютний авторитет Біблії. Чому це так? Бо всі пророцтва, сказані задовго або коротко наперед, збулися в минулому дослівно.

Читаючи такі пророцтва й порівнюючи їхнє виконання в історії, бачимо, що Бог є незвичайно

детальний і вірний в усьому, про що Він сповіщав людям через Своїх вірних мужів — пророків. У Слові Божім бачимо також Божу вірність у виконанні Його обітниць до всіх, хто з цілого серця надіявся на Нього Одного.

Належить добре пам'ятати, що всі пророцтва про міста, про держави, про розпорощення й повернення Ізраїля, про Ісуса Христа в Його першому приході, про можливість спасіння усіх народів на землі, про Христову улюблену Церкву, а особливо про події на землі в останніх часах, та про все, що має ще статися, були сказані й записані сотні або тисячі років до свого виконання. Але Бог не забув ні одного з них, — Божа пам'ять є досконала, а Його діло — вірне!

Хто такі — пророки?

Пророки були речниками Божими про Його волю для людей. Їх покликав Бог від їхнього власного зайняття до виконання особливого завдання. Не раз вони виконували тільки одне завдання й сказали одне пророцтво, вертаючись по цьому до свого звичайного життя. Первинний обов'язок пророка — це прорікати Божу волю для народу. Найчастіше Бог посилав Своїх пророків до Свого народу під час духовної кризи й морального занепаду народу, щоб спонукати його до покаєння й навернення зо злих доріг і неморального способу життя.

Дуже часто Бог давав через тих пророків безпосередні або да-

лекосяжні обітници Своїх особливих благословень, коли б народ покався у своїх гріхах. Але Господь також перестерігав народ перед лихими наслідками, коли б люди не хотіли покаятися, тому поряд з проріканням до народу в справі їхнього негідного життя, в якому був заклик до покаєння та навернення, пророки прорікали ті нещастя, які Господь призначив на них, коли б люди не послушали голосу Божого й знехтували Його святой напамин. Такі пророцтва мали свої дослівні виконання після короткого або довшого часу. В пророцтвах були висловлені також благословення, які Господь обіцяв для заохоти до навернення, якщо народ покався, він отримував ті вірні Божі обітници й мав спокій, і добробут, бо Бог благословив їхній край.

ДАВНЯ ПРОРОЧА ПРОБЛЕМА

В історії Ізраїля бували хвилини, коли народ мав дуже важку проблему в окресленні пророка, а зокрема можливість відрізнення правдивого — посланого Богом, від неправдивого пророка, який сам себе зводив і говорив людям неправду, так немовби її він мав від Бога. З історії ізраїльського народу знаємо, що появлялися також фальшиві пророки, які зловмисне зводили людей і похваляли їхнє гріховне життя, таким способом вони провадили народ до ще гіршого духовного занепаду і моральної руїни, а країну до знівечення. Але не без того, що були між ними

самообманені пророки, які без особливої лихої інтенції зводили людей з належної дороги життя. Вони не мали жодної вістки від Бога, а говорили слова від себе самих і баламутили людей (1 Цар. 13:18-22, Єрем. 28).

Через добрих і правдивих пророків Господь давав докладні вказівки щодо розпізнавання посланого від несланого Богом пророка, або того, що говорив Божі слова, від того, що говорив від себе свої власні вигадки. Ясно, що тут не можна було говорити про сповнення далекосяжних пророцтв, але, закликаючи народ до покаяння, пророки провіщали також нещастя й лихоліття, як наслідки за відкинення Божої вістки. Отже, народ міг завжди пізнати правдивого, по-

сланого Богом пророка по цьому, як його провіщування почали збуватися залежно від того, як народ віднісся до виконання пророцтва (Повт. Зак. 13; 18; Єрем. 23; Єзек. 12:21-14:11).

Другим способом розпізнавання правив самий зміст вістки пророка, головним чином, у з'ясуванні того, куди вона вела. Чи провадила вона людей до праведности, святости і чистоти життя, чи побуджувала вона їх до духовного росту, до віри в Бога та до послуху Його святій волі, чи, навпаки, вона одобрювала їхнє зло, гріх, насильство, неправду, несправедливість і неморальність, які вони залюбки чинили.

(Далі буде)

В. Домашовець

ЖИТТЯ

Життя — нелегка річ...
Візьміть самі простежте:
Життя — це в темну ніч
Знайти вузеньку стежку.

І сміло нею йти,
Так звично, як додому
Ідеш з дороги ти,
Забувши геть про втому.

Життя — це згусток мрій,
Бажань широка нива,
Це спів весняний мій,
І сміх дітей щасливих.

Життя — важкий урок,
В кінці його — екзамен.
Життя — це в вічність крок,
Омріяну віками!..

Життя — це неба синь,
Це стигле в полі жито!
Життя — це Божий Син,
Що нас навча, як жити!

Тому скоріш спіши
Відчуй, що щастя в Бозі,
І Він в твоїй душі
Відкриє новий розділ.

З України

ВІРА Й НАУКА

І. Думич

НЕЗРІВНЯНИЙ ХРИСТОС — НАШ ІДЕАЛ

Колосян 1:9-29

У простій заяві ми можемо сміливо висловитися, що кожна релігія шукає Бога. Хоч часто не прямою дорогою та без правдивого розуміння, але шукають. Праведний Йов дійсно виявив бажання серця свого і бажання серця кожної людини, коли він висловився: „О, якби то я знав, де Його я знайду!” (Йова 23:3). Коли він знав, що є Бог, то прагнув виявлення Його у своєму серці, Бога, Якому він міг би поклонятися, служити, Якого міг би любити, та на Якого міг би надіятися.

Але щоб знати і розуміти Бога, то Він мусив виявитись нам. І ця благословенна дійсність виявлення Його звершилась у такий спосіб: „Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. Воно в Бога було споконвіку... І Слово сталося тілом, і перебувало між нами повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця” (Ів. 1:1,2,14).

Автор Послання до євреїв пригадує нам, що „Багато разів і багатьма способами вдавнину промовляв був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина... Він був сяєвом слави та образом істоти Його” (Єв. 1:1-3). Отож, ми знаємо Бога через виявлення, що прийшло до нас через Ісуса Христа.

Маючи це за основу для нашого розважання над повищою темою, ми бачимо найперше, що Господь Ісус Христос є незрівнянний у Його Особі. Він є одна сутність з Богом, і Він Сам є дійсно Бог, як написано: „Бо в ньому тілесно живе вся повнота Божества” (Кол. 2:9). Христос, невидимий Бог, стався видимий.

У Посланні до євреїв написано, що „Він був сяєвом слави та образом істоти Його (цебто Бога)”. У Посланні до Тимофія ап. Павло пише: „Бог в тілі з'явився”. І знову в Другому посланні до коринтян: „Бо Бог, що звелів був світлу зясяяти з темряви, у серцях наших зясяв, щоб просвітити нам знання слави Божої — в Особі Христовій”.

Христос не є імітація чи схожість Божа. Він є Бог. Він не порівняний з анголами, але Він є Бог, повнота сили, атрибутів, невичерпна досконалість Бога, і божественна Істота. Ап. Іван пише нам про славу, що Христос мав від Отця перше закладин світу (Ів. 17:24). Це означає, що Христос не був створений. Христос існував із Отцем завжди. Ісус є звацій Сином Божим не для того, щоб показати Його походження, чи початок, але споріднення, унікальна позиція схожости та рівности Бога. Тому Христос міг сказати: „Хто бачив Мене, той бачив Отця”; і: „Я й Отець —

Ми одне!" (Ів. 14:9;10:30). Вся яскраво палаюча слава, весь суверенний авторитет, вся безмірна могутність Божества знаходиться в Обох.

Отже, Ісус Христос є незрівнянний у Його Особі, бо Він є Бог без початку, незмінний та вічний. Навіть юдеї сказали про Нього: „Ти, будши людиною, за Бога Себе видаєш" (Ів. 10:33).

Христос є також незрівнянний у Його силі. Наш текст, взятий із Послання до колосян, п'ять разів заявляє, що Його вічне Божество є явне у Його творчій силі. У вірші 16 читаємо: „Ним створено все на небі й на землі". Чи то трава, що під нашими ногами, чи то ясні зорі на їхніх орбітах, чи то лід на верхах гори Еверест, чи то пекучі піски пустині Сахари, Він усе створив. „Усе через Нього й для Нього створено". Також сказано про різноманітність Його творчості. Він створив „видиме, й невидиме". Про систему Його творчості: престолу, господства, влади і начальства. А ціль цього всього: „для Нього створено".

Очевидно, люди привласнюють собі всі ці речі; та потрібно пам'ятати, що Господь Ісус Христос є власником кожного ступеня землі, кожної унції золота та срібла. Діаманти та дорогоцінні перли — це все Його. Кожна гора, кожна долина, кожне дерево, кожна квітка, кожна пташка у повітрі та риба у воді, — усе через Нього й для Нього створено!

П'ята заява про Нього: „Все Ним стоїть". Через Нього всі ре-

чі мають спільний зв'язок і становлять цілість, утримувану силою Його. Він держить порядок у всьому. Він керує рухом усіх світил, як написано: „Він їх поставив на вічні віки" (Пс. 148:-).

Христос є незрівнянний у Його викупленні та примиренні. Коли людство опинилось у безвихідному становищі, через відчуження гріхом від святого Бога, то ап. Павло виявляє цей благословенний, славетний факт викуплення. У вірші 13-му читаємо, що Христос „визволив нас із влади темряви й переставив нас до Царства Свого". А у вірші 14-му, що це чудове примирення та прощення стало можливе через кров Його: „Примиривши кров'ю хреста Його", як написано, „щоб учинити нас святими, і непорочними, і не повинними перед Собою". Ісус заплатив за те, що я провинився, всі гріхи мої Він кров'ю обмив. Слава і дяка Йому за це!

Все це базується на головнім факті, що Христос перебуває в нас вірою. І це є надія слави! Христос учинив для нас все. Той, Хто є рівний Богові, Творець усього, спас нас. Він залишив Свою небесну славу, зійшов на землю, народився, як людина, став слугою для всіх тавмер у тяжких муках на хресті ради нашого примирення та відкуплення. „Тому й Бог повищив Його, — сказав ап. Павло, — та дав Йому ім'я, що вище над кожне ім'я". І одного дня перед Ісусовим ім'ям вклониться кожне коліно, і кожен язик визнаватиме, що Ісус Христос — то Господь, на славу Бога Отця!

Тепер Ісус Христос продовжує виявляти Свою творчу силу в нашому духовному житті. Ап. Павло зрозумів це й сказав: „Коли хто в Христі, той створіння нове". Він із власного досвіду засвідчив: „бо знаю, в Кого я ввірував та впевнився, що має Він силу заховати на той день заставу мою" (2 Тим. 1:12). Тому Христос був для нього єдиним ІДЕАЛОМ! Він був вповні полонений Христом! У Посланні до коринтян він так висловився: „Бо я надумавсь між вами нічого не знати, крім Ісуса Христа, і Того розп'ятого" (Кор. 2:2). То знов: „Для мене життя — то Христос" (Фил. 1:21). А до ефесян написав: „Мені, найменшому від усіх святих, дана була оця благодать, — благовістити поганам недосліджене багатство Христове" (3:8).

Христос є нашим Ідеалом! Цим Ідеалом ми повинні бути захоплені подібно до ап. Павла та інших вірних послідовників Його. Його славні ідеї ми повинні поширювати. Його Євангелію ми повинні проповідувати. На жаль, у багатьох християн цього нема. Їхнє християнство є лише зовнішньою побожною поведінкою, невиразне і часто непевне теоретичне вірування, з ніжною метою гуманітарної доброзичливості. Це не така віра, яка на початку християнства світ пробудила. Народ бачив і зрозумів силу Христову до тієї міри, що сказав про

апостолів, що вони „світ сколотили". Тоді народ дійсно бачив силу християнства, яке виводило людей із темряви, підносило до нового рівня життя, і через Христа наділяло життям Бога.

Тому й не дивно, що Новий Заповіт пульсує захопленням від початку аж до кінця. Не дивно, що Павло говорить про „недосліджене багатство Христове", про Дара невимовного, про „Христову любов, яка перевищує знання". Тому він, будши спонуканий любов'ю Христовою, з повною посвятою пішов до багатьох країн, щоб понести вістку спасіння тим людям, які гинули без Христа. Павло говорить: „Я став служителем Євангелії... із тієї причини я терплю... я працюю, зношу ганьбу... день і ніч безперестань навчав зо слізьми ось три роки". Він висловився, що „і свого життя не вважаю для себе цінним, аби не скінчити служіння, яке я одержав від Господа Ісуса, — щоб засвідчити Євангелію благодаті Божої" (Дії 20:24). І сьогодні є такі вповні віддані діти Божі, зокрема в Україні, які без огляду на переслідування і знуцання несуть відважно та високо прапора з написом: Христос — наш Невмирущий Ідеал.

Так і ми, знаючи незрівнянно-го Господа Ісуса Христа, берімся щиро та енергійно виконувати незрівнянну місію, доручену нам.

НЕДАЛЕКО ВІД БОЖОГО ЦАРСТВА

“Ісус же, побачивши, що розумно той відповідь дав, промовив до нього: “Ти недалеко від Божого Царства!” І ніхто не насмілювався вже питати Його”. — Марка 12:34.

Під час катастрофи й затоплення пароплава „Лондон”, одна молода дівчина боялася ввійти до останнього рятувального човна. Її лякали страшні хвилі океану й вона не відважувалася стрибнути до хиткого на воді човна.

— Стрибай негайно, — кричала з човна, — бо ми мусимо зараз відчалити. Вирішуй, бо буде запізно!

Вона знову подивилася вниз, на воду, і ще більше налякалася. Люди в човні, побачивши, що дівчина вагається і що пароплав незабаром потоне, стали веслувати й віддалятися.

— Верніться, верніться! — кричала дівчина, побачивши свою неминучу загибель. Але було запізно. З кожною секундою рятувальний човен все більше віддалявся від неї, — віддалялася від неї й можливість спасіння. Вона мала нагоду для спасіння, рятувальний човен був близько неї, треба було зробити лише один крок, але вона не використала тієї рятівної хвилини. Той факт, що вона була близьенько до човна спасіння, нічого їй не поміг, — їй треба було кинутися до човна, бути в ньому і тільки тоді вона могла б спасти своє життя. Вона злегковажила тією цінною хвилиною, а тому й загинула у водах океану.

У духовному відношенні також є дуже небезпечно бути ли-

ше близько до Божого Царства, — близько до човна спасіння. Така позиція абсолютно нічого не допоможе. Не досить бути близенько до Божого Царства, а необхідно бути в ньому.

Прочитані впочатку слова були сказані Ісусом Христом до одного книжника. Книжники мали вищу світську й теологічну освіту того часу. Вони займалися переписом і навчанням Божого Слова. За часів Ісуса Христа їх уважали за духовних провідників ізраїльського народу. Отож, вони були знавцями Старого Заповіту, учителями Закону й дуже релігійними людьми. Книжники часто сперечалися з Ісусом і більшість із них вороже ставилися до Нього. Однак, деякі з них прихильно й без лукавства звертали до Нього. І ось один із таких мав приємну розмову з Ісусом. Ісус побачив його щире серце, богобійність, і що він знаходиться недалеко від Божого Царства. Властиво, що його наближало до Божого Царства? Його наближало знання Слова Божого, його щирість і прихильне відношення до Ісуса Христа. Він мав чудову можливість, щоб спастися, мав той величезний привілей бачити й особисто слухати Сина Божого. Однак, він це все не використав. Він поступив подібно до тієї дівчини, про яку йшла мова напочатку. Він знаходився біля ряту-

вального човна, а треба було зробити лише один крок — і мета була б досягнена.

Майже біля двох тисяч років від тієї події число християн зросло до багатьох сотень мільйонів. У багатьох високе розуміння релігійних справ. Є багато релігійних виховників. Мають і читають Біблію, моляться і ходять до церкви. Жертвують великі суми грошей на релігійну працю й на добродійні цілі. Чимало людей ведуть моральне життя. Інші ж, хоч колись вели погане життя, але вони вирішили виправити свою поведінку. Дехто має глибоке переконання про існування диявола, демонів і про небезпеку гріха. Є мільйони людей, які ведуть дуже релігійне життя. Однак, це все людину лише ставить недалеко від Божого Царства, — це все людини не спасає. Є дуже небезпечно задовольнятися й бути байдужим у такому стані. Треба бути всередині Божого Царства, — треба бути спасеними вже тепер.

Біблія говорить нам про те, що багато людей мали повну можливість спастися, проте вони загинули. Наприклад: Лотова жінка знала багато про Бога, послухалася анголів і вийшла з Содому й Гоморри, — залишилося дуже мало зробити й була б спасеною, але вона загинула через свій непослух. Вона була майже спасеною, але те „майже” їй нічого не помогло. Також учень Ісуса Христа, Юда Іскаріотський, протягом трьох років мав величезний привілей бути з Христом, слухати Його божественну нау-

ку, бачити великі чуда, — проте залишився неспасеним. Цар Агріпа сказав ап. Павлові: „Ти мало що не переконав мене, щоб я став християнином”. Димас був євангелистом, поширював Царство Боже, але потім відпав і загинув. Отож, ці приклади голосно говорять нам про небезпеку знаходитися лише близько до Божого Царства.

Біблія також нам яскраво говорить і про те, що людина повинна робити, щоб побачити й бути в Царстві Небесному. Насамперед наведемо слова нашого Господа Ісуса, сказані до Никодіма: „Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не народиться згори, то не може побачити Божого Царства” (Ів. 3:3). Вислів „народитися наново” в наших днях дуже поширений. На цю тему написано багато книжок. Цей вираз має велике значення. Без нового народження ніхто не має можливості спастися. Що таке нове народження? Воно означає цілковиту перемену думок, бажань і волі людини. Новонароджений любить Бога і заповіді Його виконує, а також любить і шанує свого ближнього. Хто родився від Бога, ненавидить гріх, беззаконня й віддаляється від нього. Народжений наново шукає найперше Царства Божого й правди Його, шукає того, що вгору, і не любується речами цього світу. Безперечно, це все людина не може досягнути своїми власними силами. Нове народження в людині виконує Дух Святий. Однак, людина зі свого боку повинна зробити кілька кроків, а

саме: вивчати Боже Слово, повірити в Ісуса Христа, покаятися в своїх гріхах і залишити їх та віддати себе цілковито в руки Божі. Коли людина зробить це все щиро, то в її житті стається велике чудо: її життя цілком перемінюється, стає новим життям у Христі Ісусі, — вона стає щасливою, радісною. Цього всього не має і не переживає та людина, яка знаходиться лише близько до Божого Царства. Той, хто знаходиться недалеко від Божого Царства, є звичайним релігійним і непростим грішником.

Судного дня багато людей скажуть Христові: — Господи, Господи, тож ми були членами Цер-

кви, деколи ходили на Богослуження, ми ж молилися й деколи читали Біблію. Але Він відповість: — Відійдіть від Мене, я не знаю вас! Справді той судний день для багатьох буде днем великого розчарування, бо вони лише були недалеко від Божого Царства.

Тому, перевірмо кожен себе. „Випробуйте самих себе, чи ви у вірі, пізнавайте самих себе. Хіба ви не знаєте самих себе, що Ісус Христос у вас? Хіба тільки ви не такі, якими мали б бути” (2 Кор. 13:5).

Постараймося про те, щоб усім нам бути у Божому Царстві.

І. Ковальчук

ВІРА ВЧЕНОГО

Відомий англійський вчений Сімпсон запевняв, що найбільше відкриття, яке він коли-будь зробив, це — “по-перше, що я усвідомив себе грішником і, по-друге, що Ісус Христос — мій Спаситель”.

ВДЯЧНИЙ КАЛІКА

Зустрів чоловік, що йшов на милицях, свого знайомого.

— Куди ти нещасний! — зауважив знайомий.

— Можливо, я щасливіший від вас, — відповів каліка. — Чи ви колись дякували Богові за здоров'я?

— За здоров'я? А до чого тут Бог?

— Ось у цьому і ваше нещастя, — сказав каліка. — Я дякую Богові за милиці. Я на милицях іду до Нього, на небо. А ви на своїх здорових ногах куди йдете?

УНІКАЛЬНІ ЧУДА ІСУСА

5.

Отже бачимо, що зменшення або забрання страждання від людей аж до часу встановлення Христового Царства на землі не було в жодному разі метою Його чуд. Про Свого запеклого ворога, а потім вірного слугу ап. Павла Христос сказав так: „Для Мене — посудина вибрана він, щоб носити ім'я Моє перед народами, і царями, і синами Ізраїля. Бо Я покажу йому, скільки має він витерпіти за ім'я Моє” (Дії 9:15-16). Ап. Павло мав також якусь недугу в тілі, про яку він тричі молився до Господа, щоб забрано було від нього ту „ключку — посланця сатани”, бо ж легше було б йому виконувати працю для Христа, але відповідь він отримав таку: „Досить тобі Моєї благодаті, — бо сила Моя здійснюється в немочі” (2 Кор. 12:9). Тому й дуже помиляються ті, що без роздуму на кожного кладуть руку, щоб uzдоровляти недугу чудом.

Для запеклих серцем і невірних людей Христос не вчинив жодного чуда, а навіть не промовляв до них жодного слова, коли вони злорічили Йому й домагалися від Нього дати їм доказ на це, що Він є Месія, Цар Ізраїлів: „Христос, Цар Ізраїлів, — нехай зійде тепер з хреста, щоб побачили ми й увірували” (Мар. 15:32). Завважмо знову ту важ-

ливу правду, що Христова мета чинення чуд не була в тому, щоб люди „побачили й повірили”, що Він — Цар Ізраїлів. До невірного Хоми Христос сказав: „Тому увірував ти, що побачив Мене? Блаженні, що не бачили й увірували!” (Ів. 20:29). Правдива спонука й евіденція для віри є Слово Боже: „Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове” (Римл. 10:17). Тому протягом усіх віків правдива Христова Церква ніколи не вживала чуд як засобу для ширення Христового Царства, але проповідувала Христову Євангелію, як про це Христос заповів: „Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте! Хто увірує й охреститься, — буде спасений, а хто не увірує — засуджений буде” (Мар. 16:15-16). Причина для такого методу дуже проста: тільки віруючі можуть проповідувати Христову Євангелію; сатана, злі духи й безбожники Євангелії проповідувати не будуть ніколи; чуда могли б чинити віруючі, як колись Мойсей, але їх могли чинити також єгипетські ворожбити, чарівники й мудреці (Вих. 7:10-13). Чуда могли чинити фальшиві пророки й сновидці (Повт. Зак. 13:2-3) для того, щоб зводити малодушних іти за чужими богами. Про ворожбита Симона в Самарії люди, зведені його чудами, го-

ворили: „Він — сила Божа, що зветься велика!” Його ж слухалися, бо він їх довший час дивував ворожбитством” (Дії 8:10-11). Христос провістив, що в останні дні, в яких ми вже живемо, невіруючі в Нього будуть чинити навіть великі чуда: „Бо поставнуть христии неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели б, коли б можна, і вибраних. Оце Я наперед вам сказав” (Мат. 24:24-25). За Словом Божим, ознакою відступлення від Бога та Його правди буде велике виявлення беззаконства і ширення безбожності через неправдиві чуда: „Його прихід — за чином сатани — буде з усякою силою й знаками та з неправдивими чудами, із усякою обманною неправди між тими, хто гине, бо любови правди вони не прийняли, щоб їм спастися” (2 Сол. 2:9-10). Це є власне ознакою нашого часу, бо багато людей не хочуть приймати ані чути про Євангелію, але якщо появиться десь якийсь чудотворець, то вони масово йдуть, щоб побачити ті чуда. Тому правдиві віруючі, як і протягом минулих віків, не вживають до невірнучого світу чуд як засобів навернення, але тільки проповідь Христової Євангелії, бо кожне чудо віруючого слуги сатани могли б протиставити своїм чудом, але підробити євангельської правди вони в жодний спосіб не можуть, бо вона має автентичну печатку Божу: „Та однак стоїть міцна Божа основа та має печатку оцю: „Господь знає тих, хто Його”, та: „Нехай від неправди

відступиться всякий, хто Господне ім'я називає!” (2 Тим. 2:19).

Під час Великого горя фальшивий пророк буде зводити людей, щоб повірили звірині червоні: Об'явл. 13:3, 14-15, 16:13-14, але кінець усіх, хто зводив людей від віри в Бога чудами, буде в озері вогняному (Об'явл. 19:20).

До наверненого розбійника, який в останній хвилині визнав свою вину, покаявся і просив ласки в Христа, Христос відповів і сказав: „Поправді кажу тобі, ти будеш зо Мною сьогодні в раю!” (Лук. 23:43). Тут бачимо велике чудо — чудо покаяння, чудо віри і чудо спасіння грішника Господом Ісусом Христом; але воно не мало жодного значення для безвірників, які ходили під хрестом і злословили Христа. Це чудо мало незрівнянне значення тільки для віруючого розбійника, який, вмираючи в муках і стражданнях невимовних, радів тим великим спасінням, яке учинив для Нього Христос на хресті Голгофи.

З другої сторони, метою Христових чуд було дати людям певну мірку евіденцій відносно Свого Божественного посланництва спасти людей від їхніх гріхів і визволити невольників з неволі сатани. Мета Христових чуд була дослівно та сама, як мета чуд Мойсея перед ізраїльським народом у Єгипті, коли була йому дана ця можливість: „Щоб повірили, що явивсь тобі Господь, Бог їхніх батьків” (Вих. 4:5). Наслідки були позитивні, народ прийняв свідчення і чуда й повірив, що Мойсей є посланий Богом виз-

волити їх з єгипетської неволі: „І переказав Аарон усі слова, що Господь говорив був Мойсеєві. А той ті ознаки чинив на очах народу. І повірив народ той. І почули вони, що згадав Господь ізраїлевих синів, і що побачив біду їх, — і вони схилилися, і поклонилися до землі” (Вих. 4:30-31).

Христові чуда в дуже подібний спосіб також правили важливою евіденцією Божеського посланництва Христа спасти Свій народ від їхніх гріхів: „Коли прийде Христос, чи ж Він чуда чинитиме більші, як чинить Оцей?” (Іва. 7:31). У цей спосіб говорили люди про Нього, коли бачили Його чуда. Вони були причиною розмов і змагань між людьми про Христа та про Його чуда. Христос, провіщений Мойсеєм, був тим Великим Пророком — Месією: „Бо Мойсей провіщав: „Господь Бог вам Пророка підійме від ваших братів, як мене; у всім Його слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!” (Повт. Зак. 18:15,18), „І станеться, що кожна душа, яка не послухала б того пророка, знищена буде з народу” (Дії 3:22-23). Це не сталося, що хто не повірив Христові і не послухався Його, був знищений фізично, але в духовному розумінні це було абсолютно правдивим. „Хто вірує в Нього, не буде засуджений; хто ж не вірує, — той вже засуджений, що не повірив в ім'я Однородженого Сина Божого” (Ів. 3:18).

Але Христос Сам вказував на Свої діла — на Свої чуда, як евіденцію того, що Він Отцем пос-

ланий Месія для ізраїльського народу: „Я — Син Божий! Коли Я не чиню діл Свого Отця, то не вірте Мені. А коли Я чиню, то хоч ви Мені віри не ймете, повірте ділам, щоб пізнали й повірили ви, що Отець у Мені, а Я — ув Отці!” (Ів. 8:36-38). З наведених слів Христа розуміємо дуже докладно, що Він не апелював до видіння, бачення тощо, але Своїми чудами Він давав їм незаперечні евіденції, щоб вони могли „пізнати й повірити”, що Він — Син Божий. Тут мусимо звернути увагу, що слово „пізнати” має значення внутрішнього духовного бачення і розуміння. Посланництво Мойсея до народу в неволі вимагало пізнання, віри й прийняття, а після цього могло прийти для всіх них це велике спасіння й визволення з неволі, бо учасники спасіння не могли бути пасивні, вони мусили брати в ньому активну участь, щоб на заклик провідника вийти разом з ним з Єгипту. Це саме відноситься до Христа: ізраїльський народ мусив перше пізнати і повірити, що Ісус Христос є їхнім Спасителем, прийняти Його за свого Месію, а тоді було б звершилося це велике спасіння і визволення з неволі духовної і політичної. Юдеї хотіли спастися в інший спосіб: „Коли Ти Божий Син, то зійди з хреста!.. Він інших спасав, — а Самого Себе не може спасти! Коли Цар Він Ізраїлів, нехай зійде тепер із хреста, — і ми повіримо Йому!” (Мат. 27:40,42).

Однією найсильнішою евіденцією, великим чудом, ознакою

Його, було воскресіння Лазаря з мертвих, як про це читаємо: „І багато юдеїв, що походилися до Марії, та бачили те, що Він учинив, у Нього ввірували” (Ів. 11:45). Але були й такі, що не ввірували, коли б навіть хто з мертвих прийшов, бо вони не вірили Мойсєвим Писанням: „А деякі з них пішли до фарисеїв, і їм розповіли, що Ісус учинив. Тоді первосвященики та фарисеї скликали раду й казали: „Що маємо робити, бо Цей Чоловік пребагато чуд чинить? Якщо так позоставимо Його, то всі в Нього ввірують, — і прийдуть римляни, та й візьмуть нам і край, і народ!” (Ів. 11:46-48). Отже бачимо, що Христові чуда правили дуже сильною евіденцією для людей простих, незіснутих отрутою цього світного невірства й розкошів, і вони вірили в Господа Ісуса Христа; фарисеї навіть побоювалися, що „всі в Нього ввірують”. Але фарисеї більше боялися про те, щоб не втратити влади над народом, якого вони тримали в рабстві, незнанні й у своїй владі. Вони боялися, що народ повірить Христові і Христос буде їхнім Царем-Месією, а їм більше місця для влади над народом і визискування його не буде, або передбачували вони, що буде якесь повстання і римляни прийдуть і заберуть від них і край, і народ. А що тоді вони будуть робити? Тому вони, інтелігенція і провід народу, стали зрадниками свого народу, Христа — Сина Божого і Самого Бога. Коли Пилат вивів Ісуса перед юдеїв і сказав: „Ось ваш Цар!”

Та вони закричали: „Геть, геть із Ним! Розіпни Його!” Пилат каже до них: „Царя вашого маю розп’ясти?” Первосвященики відповіли: „Ми не маєм царя, окрім кесаря!” (Ів. 19:14-15). Вони вважали себе власниками Палестини — обітованої землі, і панам над народом, якого, як фальшиві й зрадливі пастирі, обдирали та експлуатували аж до краю.

Причина їхнього невірства Христові була дослівно та сама, що була в єгипетського фараона по відношенню до Мойсея. Фараон був самодержець потужної на той час держави. Що ж було догідніше для нього, як тримати народ у неволі, експлуатувати його, як рабів, бути паном їхнього життя і смерті? Все, що він думав, — це про свою славу, велич, вигоди й розкоші, а ці речі не приходять даром, — хтось мусть працювати в поті й крові, щоб втримати деспота з усіма його надмірними вимогами. Тому про Христа читаємо так: „І хоч Він стільки чуд перед ними вчинив був, та в Нього вони не ввірували, щоб справдилось слово пророка Ісаї, який провіщав: „Хто повірив цьому, що ми, Господи, чули, а Господне рамено кому об’явилось?” Тому не могли вони вірити, що знову Ісаї прорік: „Засліпив їхні очі, і скам’янив їхнє серце, щоб очима не бачили, ані серцем не зрозуміли, і не навернулись, щоб я їх уздоровив!” Це Ісаї сказав, коли бачив славу Його, і про Нього звіщав” (Ів. 12:37-41).

Ісаї бачив славу Христову і свідчив про Нього вісімсот років

наперед, бо він був людиною віри, чоловіком духовного видіння, мужем ходіння з Богом, а вони, первосвященики і фарисеї часів Христа, були сліпими провідниками, люди світу цього, раби гріха, невільники сатани, владолюбці. Хоч не всі вони були запеклими безвірниками, але й ті не взяли ясної й одвертої позиції, а корилися напрямкові загальної течії і мовчали, беручи участь у зраді Христа; про них читаємо: „Проте багато-хто навіть із старших у Нього ввірували, та не признавалися через фарисеїв, — щоб не вигнано їх з синагоги. Бо любили вони славу людську більше, аніж славу Божу” (Ів. 12:42-43). Такі самі люди є і в наші часи. Вони хотіли б бути правдивими віруючими, вони хотіли б, як колись Валаам, помер-

ти смертю праведника, щоб унаслідити вічне життя, але вони не хочуть бути одвертими учнями й послідовниками Христа. А Христос дуже суворо сказав про таких: „Отже, кожного, хто Мене визнає перед людьми, того перед Небесним Отцем визнаю й Я. Хто ж Мене відцурається перед людьми, того й Я відцураюся перед Небесним Отцем Моїм” (Мат. 10:32-33).

Отже, знову потрібно ствердити, що Христові чуда мали велике евіденційне значення для вірного ізраїльського народу, але для зіснутих і опоганених серцем юдеїв, як і для поган, Христові чуда не могли правити жодною евіденцією для спонукання віри в Його Божественне посланництво й Божеську Особистість.

СПІВЕЦЬ

Ніяк не здержуєся радіти,
Що я є цих ідей співець.
Мої пісні — юнацькі квіти —
Летять з грудей: орли на герць.

Ідея наша вічна, чиста,
Розумна, світла, без оман.
Стовпи її — Євангелісти,
А учнів — величезний стан!

Між ними — я, мій голос ніжний,
Ще не окріп, не зачерствів.
Я закличу — і переможно
Розвинеться на всесвіт спів.

І. Яловець

ТРИ РЕЧІ

Що сталося б, якби сьогодні в молоді
Забрати музику, поезію та пісню?
Мене лякає це духовним голодом,
Життям одноманітним і буденно-прісним.

Лякає, що ніколи переливами
Не забренять бандури ніжно-срібні струни,
І люди будуть завжди нещасливими,
Бо не поллється чарівної пісні струмись.

Тоді веселки в небі не помітимо,
Поезія не розповість душі про Бога,
Не будем навіть милуватись квітами,
І скаже хтось про нас: „Дивись, які ж то вбогі!..”

Сьогодні щастям серце переповнене,
Але яке було воно буденно-прісним?..
Неначе річка навесні без повені —
Життя без музики, поезії та пісні.

З України

З НЕБА СВІТЛО

З неба Світло нам зійшло,
Нас у темряві знайшло,
Наші душі просвітило
І нас рідними зробило.

Рідні ми по Його крові,
З'єднані в Його любові,
Аби спільно з Богом жити,
Щоб ім'я Його хвалити.

Хай лунає пісня слави
Його вічної держави,
А свята Його любов
Хай дасть мир нам й радість знов.

Андрукевич

Герої віри

Баптистська Церква. — Дорога Баптистської Церкви від самого її початку густо встелена колючим терням.

Так уже воно ведеться в історії, що кожен пошук Божої правди, кожне духовне пробудження мусить зустрітися з протидією.

Важко було пророкам перекопати релігійних провідників, що, зупинившись на формах і обрядах, вони розійшлися з Божими заповідями. Не промовив Сам Син Божий до самопевних первосвящеників, книжників і фарисеїв, які пильнували букву закону, але не просякнули до його духовної суті. Блищав пишно величний єрусалимський храм, юрбами сходилися туди богомільці, побожно приносили приписані законом жертви, а разом з тим не зрозуміли приходу Спасителя, тяжко зневажили Його і жорстко розп'яли на хресті. Палали ворожістю релігійні фанатики до апостолів та злісно переслідували першу Церкву за проповідь Христової Євангелії.

Тож, багатенно прийшлося втерпіти від своїх вітчизняних релігійних гонителів і Баптистській Церкві. Ієрархи офіційної державної релігії царського часу, маючи за собою право і владу, діяли за прикладом давніх первосвящеників та фарисеїв. До людей, які щиро шукали волі Божої та прагнули справжнього християнського життя, ставили-

ся, як до відступників від віри і Церкви, як до зрадників батьківщини. Цей несправедливий погляд був офіційно затверджений у законодавстві від 4 липня 1894 року: баптизм (штунда) був визнаний комітетом міністрів „сектою особливо шкідливою у церковному і громадсько-державному відношеннях”. А це дозволяло чинити над віруючими самосуд, віддавати на волю жандармерії, висилати на заслання. Їх всіляко очорнювали, нелюдсько били, пекли вогнем до втрати розуму, вимагаючи відречення від віри та знищуючи всі сліди нового духовного пробудження. У народі поширювалися чутки, що хто читатиме Біблію, той зійде з розуму, що нібито у баптистів перевернута Біблія, що баптисти — справжні єретичи...

Не було вибачення навіть власним церковним служителям. Єпітеміями і переселенням до монастирських келій Соловок та інших далеких місцевостей припинялася кожна пропозиція реформи існуючого порядку та кожне домагання дати народові Святе Письмо в його рідній зрозумілій мові.

Християнська ж самосвідомість та богопізнання народу залишали бажати набагато кращого. У Херсонських Єпархальних Відомостях ч. 12, ст. 312, за 1873 рік читаємо:

„Віра народу в усе святе — не свідомо. Він, тобто народ, називав себе християнином, але не

може відповісти, чому так називається; він молиться Богу, говорячи тільки язиком, хреститься — механічно; він святкує і поспить, говіє, шанує святих, поклоняється іконам, — і все це чинить тільки тому, що так чинили його предки і так заповіли йому чинити. На християнських святих він переносить свою грубу уяву поганства, називаючи їх богами”.

Уся наука простого люду, як підкреслив Іван Франко, зводилася тоді: „Хлоп щоб умів орать, косити, і в танці дівкою носити, та „Вірую” і „Отче наш”.

Чи ж не причина тут того, що християнська Росія порівняно легко стала жертвою революційного розбурхання та атеїстичної спокуси? Ми більш ніж певні, що коли б своєчасно враховане було шукання народом Бога та Його Євангелії, доля країни сьогодні була б іншою.

Для нового режиму Баптистська Церква, яка не володіла ні великими маєтками, ні багатими скарбами, здавалося б, не мала жодної причини стати мішенню дальшого переслідування. Аж не так. Атеїстичний уряд інстинктивно відчув, що в ній матиме найсильнішого свого ідеологічного противника. Адже кожен, хто ставав членом цієї Церкви, ставав ним з повною свідомістю свого небесного поклонання, ставав через особисту віру в Бога та жертвенні заслуги Спасителя. Кожен член пильно досліджував Святе Письмо, отже, розрізняв правду Божу та злі підступи сатани.

У „Слові істини”, ч. 13-14, за 1917 рік, В. Г. Павлов писав:

„Останнього часу наші ідейні вожді, а за ними робітники, солдати і селяни створили собі хибну уяву про свободу, і під прапором її ми пережили жахи нищення Москви та братовбивчу міжусобну війну. Бажали свободи, а одна партія (більшовиків), схиливши на сторону багнети, продовжує чинити насильство та жахи... Одним словом, покищо повторюється Паризька комуна, що провадить Росію до загибуні”.

Для кожного щирого християнина заздалегідь видна була трагічність боговідступного курсу.

„Людству, — перестерігав у 1920 році Григор'єв у „Джерелі з каменя”, — що робить тепер досліди соціального реформування, перебудови державного співжиття і міжнародних відносин (комуна Радянської Росії, Ліга націй на Заході і т. п.), необхідно найперше очиститися від усіх накопичених у ньому отруйних і нездорових нашарувань. Тільки після очищення та уздоровлення від духовної прокази і настануть умови можливості влаштування Царства Божого на землі. Якщо ж очищення і звільнення від своєї „старої” людини не станеться, то якими б добрими не були всі людські програми, які не були б заманливі проголошувані гасла, вони не здійсняться. Мало того, всіх реформаторів зазначеного напрямку чекає уділ вавилонських будівничих”.

Баптистські віруючі відкрито затаврували антирелігійні дії, як початок антихристових дій,

і категорично стали на прою. Голос правди і сама дійсність так різко сходилися з апокаліпсичними видіннями, що проповідь Євангелії в особливій мірі загострювала увагу та пробуджувала народні маси.

Стурбована Антирелігійна комісія на початку 1925 року змушена була спішно розіслати до всіх партійних організацій програму, опрацьовану згідно з циркуляром від 30 січня 1925 року „Про сектантський рух та про антирелігійну пропаганду”. „Розріст сектантства (зокрема у селі), необхідність обережного, гнучкого, пристосованого до місцевих умов підходу до нього, — зазначалося в цьому циркулярі, — вимагає найперше уважного ознайомлення з сектантством і — на основі цього ознайомлення — вмілого протиставлення впливу партії його впливові у селі”.

До 1929 року кількість баптистських Церков стрімко збільшується, а тоді різко зменшується. Антирелігійні чинники пояснюють це зменшення відходом від релігії і Церкви, „закономірним для соціалістичного суспільства”. Дійсна ж причина, як читаємо в циркулярі Другого з'їзду родичів в'язнів Євангелістських Християн-Баптистів від 13 грудня 1970 року, тут слідуюча: „Від 1917 і до 1929 року атеїзм в нашій країні провадив у основному тільки ідеологічну боротьбу з християнською вірою і Церквою. Починаючи від 1929 року після видання Постанови ВЦВК і РНК про релігійні об'єднання, в нашій країні розпочалися ма-

сові переслідування євангелістських християн-баптистів та Церкви: арешти, обшуки з конфіскацією релігійної літератури, закриття молитовних домів і т. п.

В результаті такої боротьби з релігією до 1941 року багато тисяч віруючих євангелістських християн-баптистів були позбавлені волі за віру в Бога та тисячі громад євангелістських християн-баптистів були закриті. На цілу країну до 1940 року залишилося тільки одне молитовне зібрання, офіційно дозволене в Москві”.

У 1930 році змусили до ліквідації Всеукраїнський Союз Християн Баптистів, заснований Першим Всеукраїнським З'їздом Баптистів, що відбувся 1-8 жовтня 1918 року в Києві. А в 1935 році припинив своє існування і Федеративний Союз Баптистів СРСР.

У цій боротьбі, за далеко неповними даними, в роках 1929-1945 загинули на засланні та доповнили число християнських мучеників 22 тисячі активних духовних служителів.

Між ними пресвітери: А. П. Костюков, голова Всеукраїнського Союзу Християн Баптистів, Ф. Г. Косолапов, скарбник, П. Я. Дацко, перший відповідальний редактор журналу „Баптист України”, М. Д. Тимошенко, письменник, П. В. Іванов-Клишніков, секретар Федеративного Союзу Баптистів. Тяжкою смертю помер М. В. Одінцов, голова Федеративного Союзу Баптистів. Коли він відбув свій термін ув'язнення і виходив через браму Воркутського концтабору на волю, охорона випустила на нього лютих вівча-

рок, які так його погризли, що у тамтешній лікарні незадовго закінчилися назавжди його земні страждання. Голову Катеринославського Обласного Союзу Баптистів О. М. Букресва у в'язниці кололи голками доти, аж доправили до нервового захворювання. Тоді його звільнили, щоб помер удома, а не в ув'язненні.

Терор часто доходив до такої крайності безуму, що репресували навіть проводячих, рядових активних членів Церкви та молодь. Між ними світлі постаті — брата дружини автора Л. Шиманського, родича В. Хайнацького, авторового брата Й. Беркути, проводячого І. Дубини та багатьох близьких у Христі, які тільки й дбали про те, щоб чисто перед Богом ходити та якнайкраще прислужитися ближнім.

Усіх їх не застрашило зло, вони не відступили від Бога і ні в чому не зрадили справи Божої.

Поодинокі листи, що пробилися назовні через густу колючу загорожу концентраційних таборів та пересікли холодні сибірські простори, вивертають навиворіт усе нутро атеїстичної системи того раннього часу. Разом з тим — у них віддзеркалюється дивна християнська краса їхніх авторів. З пошаною й обережністю розглядаємо кожну стрічку, освячену чистістю серця, рясними слізьми та самопожертвою жертвою.

„... Я не буду описувати тих жахів, — читаємо у довгому листі М. В. Одінцева, — яких знають на собі в'язні, тому що

це справа фахівця-історика чи звичайної чесної людини. Скажу одне: жах, непорівнюючий жах! Чи можна собі уявити звіроподібний вигляд спеціально підібраних конвоїрів, які, користаючись правом, даним їм, можуть підстрілювати обезсилених хворих, зацьковувати злющими собаками в'язня, що впав на дорозі...

Чи можна призвичаїтися до постійних грубих нелюдських окриків з додатком найжахливішої, принижуючої гідність людини пекельної лайки? Чи можна витерпіти постійну щоденну, нудну, мерзенну діяльність провокаторів — шпигунів, які тягнуть за язик, вивертають душу ув'язненого?

Тіло моє втомилося й ослабло, моя діяльність для Господа у таборах невинно важка, а репресії, застосовувані до мене, часто надовго затримують мене на голих нарах-дошках, що служать ложем-постіллям... Тілом ослаб, але не духом. Ісус, Господь мій, підтримує. Тіло насильства не витримує... „Бо я вже за жертву стаю, і час відходу мого вже настав”. Ніщо атеїстичне до мене не пристало. „Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг”. Від зради Богові я відмовився. „Наостанку мені починається вінок праведности, якого мені того дня дасть Господь, Суддя праведний”. Завжди уникав я всякої неправди. На цьому закінчиться земне життя моє. Амінь”.

Уривок з листа П. В. Іванова-Клишнікова, написаного 14. 5.

1933 р. до родини і зверненого до сина Олекси:

„Я благословляю тебе, як мого старшого сина. І твої дитячі очі вже заглянули до чорної безодні страждання від того часу, як озброєні люди забрали від вас вашого тата. Але Бог бачить твоє

Із листа про сибірський етап: „До району Омська привезли десятки тисяч із внутрішніх частин Росії; тут же старші віком люди і діти... Мороз досягав до 40 градусів. Гнали священиків, проповідників і служителів релігійних культів (а більшість — це

Богослуження у лісі (липень 1977 р.).

ніжне серце і знає, як ти вмієш палко любити та глибоко страждати. І Він приготував тобі розраду в любові до Бога та людей. У праці разом з близькими і дорогими для тебе ти знайдеш своє щастя”.

безвинні селяни) — по річці. Люди не знали — куди і за що. Сніг до колін. Першу ніч ночували під відкритим небом. Багато стариків, жінок і дітей померло від морозу. Страшно вили вовки, в очікуванні жертв. Так ми йшли

чотири доби. Померлих не ховали — їх знищували вовки”...

І коли атеїстична статистика іронізує над віруючими, підкреслюючи на Богослуженнях перевагу жінок, то ми відповідаємо: це тому, що чоловіки тих жінок моляться окремо на далекому за-сланні.

У 1941-42 роках під тиском світової громадськості частину баптистів звільнили з в'язниць і таборів, а Богослуження відновилися по всій країні.

У жовтні 1944 року прийнято було рішення про об'єднання Церков баптистських та євангельських християн у Союз Євангельських Християн - Баптистів. Функції виконавчого органу перейняла Всесоюзна Рада Євангельських Християн-Баптистів. У серпні 1945 року до Союзу Євангельських Християн - Баптистів приєдналися близько 300 Церков Християн Віри Євангельської.

Мовчання уряду дехто вважав ознакою, що він міняє своє ставлення до віруючих. Людям властиво приймати бажане за дійсність. Навіть забувати, що зло здатне прикидатися добром, але ніколи не бути добром. Справді, атеїстична система подібна до моря з його нестійкими відпливами і припливами.

Ще віруючі тішилися успіхами з'єднання своїх сил, як раптом у тому ж таки 1945 році прокотилася по країні нова бурхлива хвиля арештів церковних служителів. Знову тисячі жертв повезли під жорстоким конвоєм до далеких північних та східних районів країни за віру в Бога. Все-

союзна Рада Євангельських Християн-Баптистів, очевидно, була поставлена в такі умови, що в своєму органі „Братський вісник” ні разу не запротестувала проти кричущого потоптання урядом прав Церкви, не заступилася за безвинних в'язнів-християн, не згадала про беззаконня і насильства, що чинилися навколо. До речі, і у вільному світі є ще така християнська преса, яка пильнує „чистоти” і „такту”, щоб була не обмовитися про атеїстичні злочини.

Натомість у 1960 році Всесоюзна Рада Євангельських Християн-Баптистів розіслала по Церквах документи: „Нове положення ВРЄХБ” та „Інструктивний лист старшим пресвітерам ВРЄХБ”. Ми певні, що ініціатива видання цих документів не належала Всесоюзній Раді Євангельських Християн-Баптистів, бо в них лише приписи по пристосуванню церковного життя до умов та вимог уряду.

В „Інструктивному листі” є, наприклад, такі параграфи:

„Старший пресвітер повинен твердо знати і пам'ятати, що головним завданням Богослуження в теперішній час, є не притягання нових членів, а задоволення необхідних духовних потреб віруючих”.

„Пресвітер не повинен допускати ухилу в Богослуженнях у сторону закликів, до поступового притягання нових членів, а також улаштування концертних хороших виступів, уживання оркестрів, декламацій віршів та ін-

ших форм служіння, не передбачених положенням ВРЄХБ”.

„Задовольняючи свої духовні потреби, член громади не повинен організувати будь-яких Богослужень у себе вдома”.

„Від осіб, що вчаться, чи що знаходяться на військовій службі, не повинні взагалі прийматися заяви про вступ до членів громади, до закінчення їхньої науки чи військової служби”.

„Діти шкільного віку, як правило, на богослужбові зібрання не допускаються”.

Лист закінчується беззаперечним розпорядженням:

„У минулому, при недостатньому врахуванні Радянського законодавства про культу, в деяких наших громадах воно порушувалося: бували випадки хрещення осіб молодших 18-ти років, видавалася матеріальна допомога із засобів громади; влаштовувалися біблійні та інші спеціального характеру зібрання: допускались декламації віршів, бували екскурсії віруючої молоді, створювалися нелегальні каси допомоги, влаштовувалися зібрання для проповідників та навчання диригентів хору, пресвітери обслуговували інші громади, хори також їздили до інших громад, допускались до проповіді проповідники з інших громад чи були інші порушення Радянського законодавства.

Усе це необхідно тепер зжити в наших громадах, а діяльність нашу провадити згідно з діючим законодавством нашої країни про культу, в чому і повинні допомогти нам ці два документи —

„Нове положення ВРЄХБ” та „Інструктивний лист старшим пресвітерам ВРЄХБ”.

Справедливо між віруючими оцінено ці документи антиєвангельськими. Адже ними стримувалися Церкви від їхнього важливого завдання, даного їм Самим Господом: „Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте!” (Марк. 16:15). Адже власними руками віддавалися християнські діти на сваволю ворога християн. Ісус Христос перестеріг: „Хто ж спокусить одне з цих малих, що вірують в Мене, то краще б такому було, коли б жорно млинове на шию його почепити, — і його потопити в морській глибині” (Матв. 18:6).

За характеристикою Другого Всесоюзного з'їзду родичів в'язнів ЄХБ, після цього „над Церквою Євангельських Християн-Баптистів у нашій країні нависла загроза духовної смерті”. Почулися в Церквах голоси, що „вводиться до життя програму атеїзму для руйнування Церкви зсередини”, що йде „поєднання Церкви з державою”.

Ініціативна група виступила в серпні 1961 року з пропозицією про скликання надзвичайного з'їзду Союзу Євангельських Християн-Баптистів. У лютому 1962 року Ініціативну групу замінив Оргкомітет. 30 листопада 1965 року оприлюднено „Статут Союзу Євангельських Християн-Баптистів у СРСР” та Оргкомітет перейменовано на Раду Церков Євангельських Християн-Баптистів. Пресвітер Г. К. Крючков об-

раний був головою, а благовісник Г. П. Вінс — секретарем Ради Церков. У відміну від „Нового положення” та „Інструктивного листа”, в Статуті підкреслюється, що Союз Церков ЄХБ ставить перед собою цілі і завдання, покладені Господом на учнів Своїх: „Проповідувати Євангелію Ісуса Христа всім людям”. Жодних обмежень для присутності на Богослуженнях: „Усім громадянам, в тому числі і дітям, забезпечується свобідна присутність на богослужбових зібраннях”.

На застосування цього Статуту в церковній практиці влада zareагувала погромами, знущаннями та численними арештами. Але ті, що писали і приймали такий Статут, не передбачали відступу назад. Союз Церков Євангельських Християн-Баптистів та члени його Ради виявили небачену до того в Радянському Союзі організовану активність. Приймальні урядових установ у Москві в 1964-65 роках переповнювали різні представники Церков, що їхали сюди з усіх кінців країни із скаргами на безчинства.

У серпні 1965 року понад сто представників домагалися прийняття в Голови Президії Верховної Ради А. Мікояна. Прийнята була делегація з п'яти осіб, яка представила йому в письмовій формі тридцять найхарактерніших фактів беззаконня і свавілля над віруючими, а також шістнадцять фотодокументів про зруйнування молитовних домів, побиття віруючих і т. п. Мікоян обіцяв вернути свободу совісті в

країні. Становище ж віруючих не покращало, а ще більше погіршало.

У березні 1966 року вийшли нові державні укази з метою посилити утиски віруючих. Тоді 16 травня 1966 року нова делегація, до якої входило близько 500 осіб, зібралася біля будинку ЦК КПРС у Москві з проханням про прийняття. Що сталося далі, читаємо у Терміновому повідомленні Ради Церков від 20. 5. 1966 року:

„... На ім'я Генерального Секретаря ЦК КПРС т. Брежнєва делегацією була подана заява (копія заяви прикладається).

Пробувши добу біля будинку ЦК, делегація послала другу заяву Брежнєву Л. І., в якій говорилося, що „зав. приймальні ЦК т. Строганов грубо і категорично відмовився доповісти Вам про нашу заяву та очікування прийняття, погрожуючи розправою... Коли ми zostалися на вулиці для нічлігу, з боку деяких осіб до нас було виявлене непристойне ставлення, викликані двірники і спецмашини, що обливали нас брудом, обзивали нас злими і лайливими словами...”

Після цієї зневаги нам прийшлося пробути цілу ніч під дощем на бруку.

Ми дуже прохали Вас приспішити прийняття делегації ЄХБ”.

Делегації пропонували перейти до клубу якоїсь організації, обіцяючи зустріч з працівниками Генеральної Прокуратури та іншими особами, але знаючи, що віруючих, які відвідували попередньо державні установи і по-

трапляли до приміщення без стонних свідків, часто били, як це було у приймальні ЦК в 1964 р. з Уральською делегацією та побили у приймальні Президії Верховної Ради СРСР в 1965 р., — делегація вирішила відмовитися від запропонованого і продовжувала чекати згоди на прийняття Брежнєвим біля будинку ТК.

Що сталося після цього, видно із заяви, посланої до Ради Церков учасниками цієї делегації. В ній оповідається:

„У 13 г. 45 хв. було підведено 28 автобусів і розпочалася варварська розправа над віруючими. Ми всі згуртувалися тісним колом і, взявшись за руки, заспівали гімн: „Кращі літа нашого життя”. Міліція, військовослужбовці та працівники КДБ почали бити нас, молодих і старших, вивалили з рядів, били по обличчю, по голові, кидали на асфальт, тягнули за волосся і вкидали до автобуса.

При спробі деяких відійти — застосовувалися жорстокіші методи, що приводили до втрати притомности.

Наповнивши автобуси віруючими, відіслали їх до невідомого місця. В автобусах чути було спів наших братів і сестер.

Усе це діялося на очах багатьох людей, що походилися...”

19 травня Рада Церков послала до ЦК КПРС своїх представників — секретаря Ради Церков Г. П. Вінса та члена — М. І. Хорєва з заявою на ім'я Брежнєва, в якій прохалося: „повідомити нашим представникам, де і в якому стані знаходиться делегація

Церков ЄХБ, звільнити всіх членів делегації та дати Вашу згоду на прийняття делегації”.

Коли через годину прийшли представники за обіцяною відповіддю, їх арештували і відправили до Московської Лефортовської в'язниці.

Духовні „дисиденти” виявилися стійкими, діяльними, успішними і повсюдними. Життя наповнило серця і Церкви. Почали виходити невідцензурні „Вісник спасіння”, „Братський листок” Ради Церков, а також „Бюлетень” Ради родичів в'язнів Євангельських Християн-Баптистів, в якому цілий світ читав довжелезні списки репресованих за віру в Бога. Організувалося підпільне видавництво „Християнин”, що мало на меті задовольнити потребу країни у Святому Письмі. Скрізь відчутно діяв Дух Святий. В Україні тільки за період від 1952 до 1965 року поповнилися Церкви в середньому на 47% до загальної кількості віруючих.

Органи безпеки вирішили тоді накласти свою руку на відповідальних духовних провідників і, ласкою чи шантажем, змусити їх до співпраці, щоб у той спосіб тримати контроль над Церквами. До „Братського листка” ч. 4 за 1977 рік прикладено „Додаток”, в якому десять пресвітерів попереджують віруючих про підступи КДБ.

Г. К. Крючков, голова Ради Церков ЄХБ, 9 червня 1971 року послав до Москви листа на ім'я генерал-майора КДБ Серєгіна, в якому пише:

„... Мене особисто, як служителя Церкви, починаючи з 1953 року, органи КДБ притягали до співпраці, діючи при цьому погрозами та обіцянками. Подібні пропозиції я зустрів і в таборі (1966 — 1969 рр.). Але, являючись християнином, я від цієї співпраці відмовився, бо вона незаконна...

Після того, як Рада по справах релігій листовно відмовила визнати Раду Церков, відразу ж мене викликали працівники КДБ і заявили приблизно так: „Треба було співпрацювати з нами, тоді б вам не відмовили. Та це не повинно означати, що все втрачено. Давайте працювати в контакті. Повідомляйте нам про хід міркувань Ради Церков, хто з членів Ради Церков виступає проти об'єднання з ВРЄХБ та інше. Доводьте до нашого відома коли і куди ви йдете по справах служіння, і вас ніхто ніде не зачепить”.

Напевно, ні одного пресвітера в країні не обминула пропозиція, щоб таємно зайнятися ганебною справою Юди.

Напевно, після подібної розмови М. Жидков, заступник голови Всесоюзної Ради Євангельських Християн-Баптистів, дав відповідь президенту Д. Картеру через кореспондента ТАРС, надруковану 16 червня 1977 року в газеті „Ізвестія”, що „всі Церкви в Радянському Союзі, в тому числі і наша, баптистська, після встановлення радянської влади в 1917 році мають широкі можливості для своєї діяльності”.

Безсильні перед стійкістю віруючих, тиранічні органи вдалися до відкритого вбивства. Світ почув уже не тільки про в'язнів, а й про мучеників християнських.

Хвилювання охопило кожного, що таке може діятися в нашому прогресивному віці, коли розійшлося повідомлення з міста Барнаула, Алтайського краю, написане 16 лютого 1964 року, стверджене підписами 120-ти свідків, в якому сповіщалося про мученичу смерть віруючого Миколи Хмари.

24-27 грудня 1963 року він, разом з іншими, „був засуджений за ім'я Христа та за те, що жив і поступав згідно з сумлінням. У в'язниці після суду він просидів тільки два тижні, й ось надійшло повідомлення про його смерть.

13-го січня 1964 року дружина та родичі покійного разом з нами отримали з в'язниці тіло брата Миколи Кузьмовича. На суді родичі й друзі бачили його цілком здоровим та бадьорим. Що ж ми побачили тепер, коли отримали його померлого?

На руках видні сліди від наручників, долоні рук попечені, пальці й підошви ніг також попечені. Нижня частина живота має сліди випалених ран у вигляді проколених гострими розпеченими речами, права нога спухла, ступні обох ніг мають сліди пробоїв, на тілі сліди побиття та синяків”.

Повідомлення закінчується проханням: „Розкажіть про це всім людям, що люблять Господа, розкажіть про це великим і

Мученик Микола Хмара.

Зруйнований молитовний дім.

малим, щоб усі, в кого є страх Божий і хто прагне зустрічі з Христом, однодушно скерувалися до Нього, захищаючи та відстоюючи Правду”.

16-го липня 1972 року, згідно з Надзвичайним повідомленням, висланим до всіх вищих урядових інстанцій, у м. Керчі під час відбування військової служби в Червоній армії, в/ч. 61968 „Т”, за віру в Бога був замучений Іван Васильович Мойсеїв, народження 1952 року.

Коли родичі відкрили домовину і „роздягнули сина, то побачили на його тілі біля серця шість ран, проколених чимсь круглим. На голові з правого і лівого боків також видні були сліди від заподіяння йому ран, ноги і плечі були дуже побиті, а на грудях — знаки попечення. Усе це бачили 23 свідки, мешканці села Волонтировка, які ствердили це своїми підписами на акті від 20-го липня 1972 року”.

Проповідника Одеської Церкви, Івана Остапенка, який після семи років ув'язнення не припинив свого служіння, знайшли у березні 1974 року повішеним.

При загадкових обставинах помер Іван Васильович Бібленко, пресвітер Церкви у Кривому Розі. За активну релігійну діяльність засуджений був на три роки позбавлення волі. Спроби КДБ завербувати його до співпраці, успіху не мали.

13 вересня 1975 року він поїхав до Дніпропетровської Баптистської Церкви на свято, і більше додому не вернувся. 16 вересня його родина звернулася до

місцевого відділу міліції, а тільки 26 вересня прийшла відповідь, що 24 вересня він помер у лікарні після автомобільної аварії.

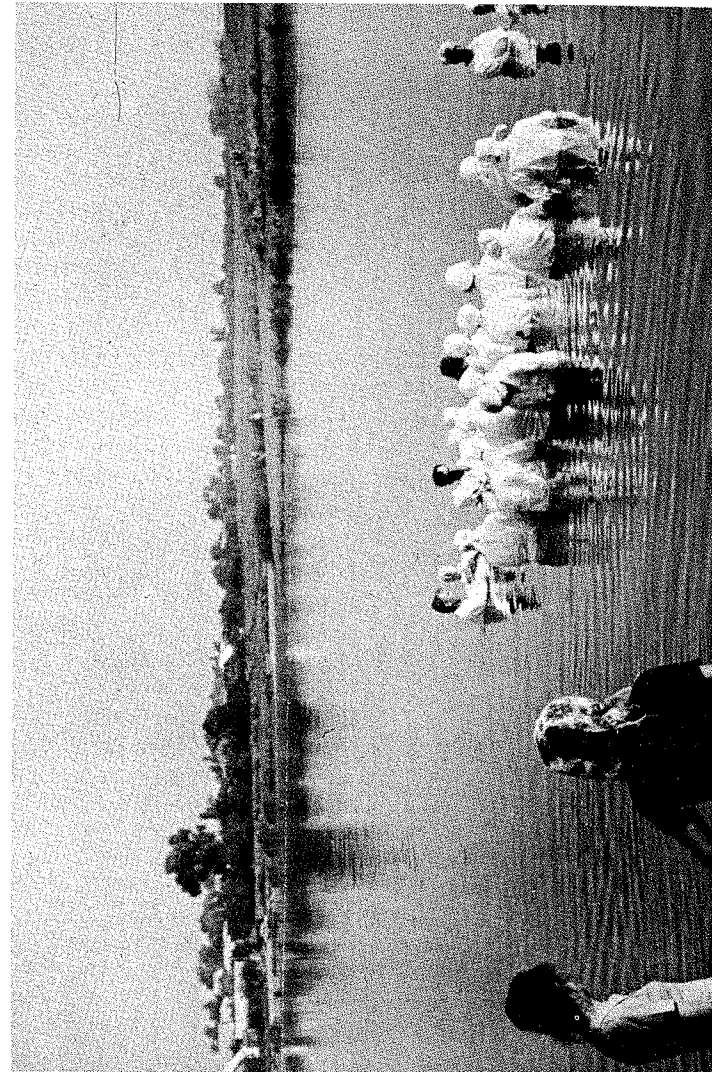
При огляді тіла в моргу були виявлені не записані у свідоцтві широкі синяки навколо шиї, на грудях, а також рани на ногах, ніби чимсь проколені. Шви на голові були накладені так, як звичайно накладають шви на мерців після хірургічного огляду тіла. Спину оглянути не дозволили. Зібрані детально факти свідчать про те, що смерть була „навмисною і насильною”.

10 вересня 1976 року від руки невиявленого убивці загинув Микола Якович Дейнега. Його знайшов зять на автобусній зупинці села Каличевки. Помер він у лікарні, не прийшовши до притомності. У лікарському свідоцтві зазначено причину смерті: крововилиття під оболонку речовини мозку. Справді ж „ліва рука поламана, обличчя побите ударами, особливо тяжкі удари перебісся і западина від перелому лицьового черепа”.

Інші знову померли під час слідства, інші від вороже спрямованої кулі. Ще інших тероризують відібранням дітей, залякують накладанням непосильних штрафів, карають зруйнуванням молитовних домів.

І — диво: любов до правди, горливість до служіння, полум'яність до Бога у серцях віруючих постійно примножуються.

„Під враженням дійсности, — врочисто бринять слова „Звернення до всієї християнської молоді Радянського Союзу”, — ми

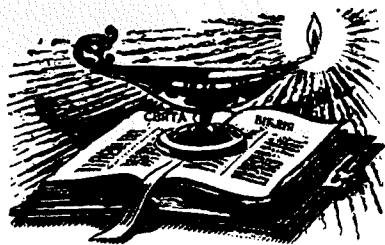
Недвлячись на переслідування, нові душі навертаються до Господа і приєднуються до Церкви.
На фото момент Св. Хрещення близько Києва у 1976 р.

ще раз переконалися, що кожен, хто присвятив себе Богові, ніколи не пожаліє про вогняне випробування, в якому відбувається загартування нашого покоління. В тому наша радість, що в атмосфері воюючого атеїзму ми не тільки міцно стоїмо у своїй надії, але згуртуємося тісніше навколо Христа.

Уже давно призвичаїлося наше братство до штрафів — одного з перших методів боротьби з віруючими нашого часу... Про штрафи кажемо: „Не збентежили!”

Позбавлялися ми часто Книг Заповіту, які численно заповняли полиці слідчих органів, виходили з дверей інститутів і технікумів без права вернутися, після солодкої спільності відразу відіжджали на „воронах” відсиджувати добу, але на колінах у Бога знайшли втіху та силу. І без сумніву сказали: „Дяка Богові, підбадьорили!”

Траплялося нам падати, не впавши духом, під струменями води із шлангів, відчувати на собі гострість зубів вівчарок, спущених з поводків охоронців порядку. Все це ми прийняли без здивування і сказали: „Не залякали!”

А коли сьогодні випроводжаємо наших братів до в'язниць, то в очах уже нема такого здивування, як це було десять років тому. З таборами, судами і в'язницями ми зжились. Про в'язниці говоримо: „Не зламали!”

І ось тепер новий удар безбожництва по рядах, що зібралися навколо Христа. Та тепер більш відкритий, впритул із пістолета. Удар, що спрямований був не тільки проти Миколи Лойко, але проти всього святого, що знаходиться в грудях християнської молоді. Можливо, хтось сподівався, що куля пошкодить там любові до Господа, чи переб'є струнку стійкість, але надаремні подібні сподівання: любов не пошкоджена, а стійкість — подвоїлась, ми з радістю можемо сказати: „Не вбили!” (Бюлетень ч. 15, 1974).

Хіба ж тут не дух першохристиянства? Хіба ж за нашого часу не діє Господь, як діяв за часу апостольського?

„Не зміцниться людина безбожністю, корінь же праведних не захитається”, — така правда Божа.

(Далі буде)

І. Беркута

СТВОРЕННЯ СВІТУ

(Продовження)

“Чи ти знаєш устами небес? Чи ти покладеш на землі їхню владу?” (Йова 38:33).

У Слові Божім, у Біблії вже дуже давно було написано цілком ясно, що Земля не є сперта на матеріальних підпорах або стовпах, всупереч давнім неправдивим ідеям безвірників і поганських релігій, на яких спиралася тоді наука. Але в Біблії написано про Бога — створителя небес і Землі, що “на нічому Він землю повісив” (Йов. 26:7).

Коли американські астронавти полетіли на Місяць, то з нього вони дивилися на Землю. Її вони бачили докладно так само, як ми бачимо Місяць без жодних підпор — він висить на нічому, тільки Землю вони бачили в розмірах чотири рази більших від Місяця. Отже, біблійне твердження про те, що Земля висить у просторі на нічому, є абсолютно правдиве, тому ніхто не може бачити жодних матеріальних підпор, які її тримали б у міжпланетному просторі. Як міг про це знати праведний Йов, коли б Бог йому цього не відкрив? Від учених того часу, які правдивого і живого Бога не знали, він не міг довідатися, бо вони по-різному пояснювали не лише підпори Землі, але також і неба. Наука, справді, аж до часу Миколи Коперника (1473-1543) вчила, що всі небесні тіла обертаються докола Землі, і спочатку стверджувала, що Земля плоска, мов стіл, а потім, що випукла й стоїть на велетенській черепаці або на слонах. Так увесь ідолопоклонський і безвірний світ тримався забобонів і марновірства, хоч у цьому відношенні він не змінився аж до нашого віку, бо він завжди тримається якоїсь основної неправди. Чи не було б краще

людям покинути своїх ідолів, марновірство, неправду й гріх і почати служити Богові живому?

У Своїй мові до Йова в простий, але глибокий спосіб, Бог об'являє йому важливі правди про Себе, про Всесвіт, про Землю і про людину. Він також питає Йова, чи він знає про “устами небес”, тобто про той закон Всесвіту, який володіє галактиками, зорями і планетами, тобто всією матерією. Цей закон є універсальний, незвичайно стрункий і докладний, а сила його діяльності і впливу простягається на дуже велику відстань — вона охоплює увесь Всесвіт. “Чи ти знаєш устами небес? Чи ти покладеш на землі їхню владу?” (Йов. 38:33).

Протягом довгих тисячоріч різні вчені розважали над тими словами й старалися конкретно збагнути їхнє значення. Вони пильно досліджували зоряне небо, Сонце, Місяць і планети, записували їхнє положення на небосхилі, накресливали їхні дороги по небу, зауважували їхній вплив на Землю і старалися збагнути той основний закон Всесвіту. Як це устами небес? Як їх знайти і як їх зрозуміти? Довгі віки минули один за другим, аж прийшов час, коли глибоко віруючий в Бога вчений фізик, астроном і математик Ісаак Ньютон (1643-1727), який жив в Англії, спочиваючи в своєму саду й розважаючи про закони руху планет, які важкою і старанною працею встановив Йоганн Кеплер (1571-1630), побачив, як яблуко нараз відірвалося від гілки й упало на землю. Чому воно падало в простій лінії на землю?

Чому воно не впало скісно? Чому воно не полетіло вгору, а тільки вниз? Як воно падало? Чи швидкість його падіння була весь час така сама, чи вона змінювалася? І багато, багато різних питань виникло в Ньютона, які зводилися до одного: Що саме притягає нас до землі? Що так сильно тримає нас на поверхні землі? Чи не є це та сама сила, яка тримає Місяця біля Землі, і Землю біля Сонця? Чи не тримаються сонця й усі планети тією самою силою?

І ось Ньютон віднайшов "устави небес" — закон всесвітнього тяжіння, який стверджує, що сила взаємного притягання двох матеріяльних тіл є пропорційна добуткові їхніх мас і обернено пропорційна до квадрату їхньої відстані. Безперечно, що Ньютон користався доробком праці великих учених минувшини, які добре підготували ґрунт для здійснення такого монументального відкриття, про що він у повній християнській покорі написав: "Якщо я побачив більше від інших, то лише тому, що я стояв на плечах велетнів".

Він також винайшов три основні закони механіки, які окреслюють природу руху, формулюючи його незнищальність. За допомогою відкритих Кеплером законів про рух планетних тіл, закону всесвітнього тяжіння і законів механіки можна було встановити пропорції мас Землі, Місяця, Сонця, планет і двійних зір. Вони допомогли докладно встановити дорогу небесних тіл, вирахувати періоди їхніх обертань і потвердити спостереження, збагнути структурну будову Землі, Сонця та інших небесних тіл. Однак саму природу тяжіння ще ніхто навіть з найбільших учених не з'ясував. Тому-то й до сьогодні так важко знайти прилад для докладного вимірювання тяжіння, а зокрема його хвиль, якщо такі є. А питання, яке Бог звернув до Йова,

в основному наукою ще не є з'ясоване і зостається надалі актуальним: "Чи ти знаєш устави небес? Чи ти покладеш на землі його владу?"

Багато років старанної праці й роздумів узяло Ньютонові, поки він докладно сформулював і математичними рівняннями підтвердив своє відкриття. Спочатку, наслідком неточних даних щодо розмірів Землі, він мав деякі невдачі. Щойно після багатьох років, як пише про нього О. Лодж, "він витягнув свої старі рукописи і знову приступив до обчислень... Нові дані замінюють результати: у надзвичайному збудженні переглядає очима він свою роботу, перо не встигає слідкувати за думкою, і, нарешті, обрахунки приводять його до бажаного наслідку. Безмежно велике значення і глибина його відкриття настільки осліплюють його своїм сяйвом, що затуманені очі не бачать рукопису. У знеможі він відкидає перо. Таємниця світобудови, нарешті, відкрилася йому, єдиному у світі..."

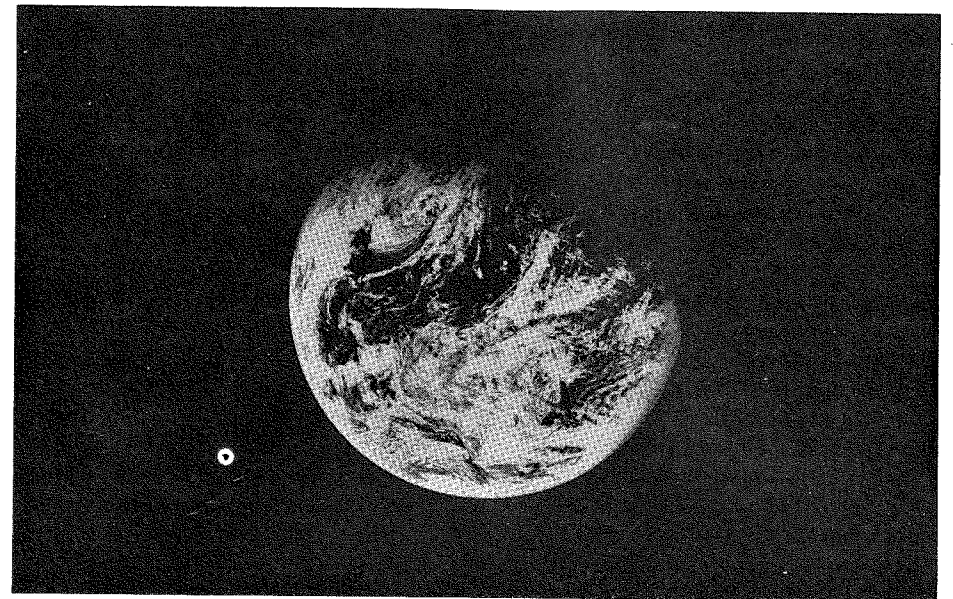
Два роки він присвятив тільки цьому предметові. Два роки він жив лише обчисленнями та роздумами. Про його неуважність та нехтування іншими потребами життя в той час розповідають найдивовижніші речі..."

Протягом трьох сторіч вся наука й увесь розвиток цивілізації були під цілковитим впливом його відкриття. Ньютон згадується усюди, як велика людина науки, досліду й відкриття. Але сер Ісаак Ньютон, цей видатний учений, був також глибоко віруючою людиною. Про Біблію він пише так: "Ми вважаємо Божественне Писання за найвеличнішу філософію. В Біблії я знаходжу більше певні сліди автентичности, як у будь-якій світській історії взагалі". А про певність науки Біблії він засвідчує такими

словами: "Жодна наука не є краще підтверджена від науки релігії Біблії".

У своїй скромності, як віруюча людина, він писав про себе так: "Не знаю, як на мене подивиться світ; але сам собі я здаюся хлопчиком, який грається на березі моря і захоплюється, якщо йому часом вдається знайти гладкіший проти звичайного камінчик або гарненьку че-

форми планет, шляхи комет, припливи та відпливи океанів. Він перший дослідив різноманітність світлових променів і особливості кольорів, що впливають звідси, яких до цього часу навіть ніхто не запідозрював. Старанний, проникливий і правдивий тлумач природи, старожитностей і Святого Письма, він прославив у своєму вченні Всемогутнього Твор-

"У що підстави її (Землі) позапушувати, або хто поклав камінь наріжний її?.."

— Йов. 38:6.

репашку; тим часом величезний океан захваної правди простягається переді мною".

А коли він на 85-му році працюючого й плодоносного життя помер, на його могилі написали: "Тут спочиває сер Ісаак Ньютон, який майже Божественною силою розуму вперше пояснив за допомогою свого математичного методу рухи і

ця. Простоту, яку вимагає Євангелія, він довів своїм життям. Хай смертні радіють, що серед них жила така краса людського роду!" Хоч як безбожницькі перевертні правди не старалися б зробити з нього матеріяліста, а навіть безбожника, то його життя віри в Бога, його християнська покора, його саможертвенне й плодоносне життя засвідчують про

нього так само, як засвідчили про нього автори напису на могильному пам'ятнику.

Хоч людина й до нашого часу не збагнула ще природи "устав небес", проте Бог уже давно поклав на Землі їхню владу. Про це велике й чудове діло Бога уgruntування й основи Землі читаємо у кн. Йова та інших книгах Біблії. Хоч Земля висить на нічому матеріальному в просторі Всесвіту, проте вона має свою основу, свій, так би мовити, наріжний камінь, і в якийсь дивний спосіб вона прикріплена до джерела біологічного існування усїєї живої природи Землі — до Сонця. Бог питає Йова про ті основи Землі: "Де ти був, коли землю основував Я? Розкажи, якщо маєш знання! Хто основи її положив, чи ти знаєш? Або хто розтягнув по ній шнур? У що підстави її позапушувати, або хто поклав камінь наріжний її?" (Йов. 38:4-6).

Псалмист також засвідчує важливу правду про те, що Бог заклав Землю, всупереч всяким неправдивим вигадкам матеріалістів, що Земля, мовляв, якось-то сама зробилася без ніякого керування творчими процесами Творцем: "Колісь землю був Ти заклав, а небо — то чин Твоїх рук" (Пс. 102:25). В інших місцях Псалмів читаємо: "Землю Ти вгунтував на основах її, щоб на вічні віки вона не захиталася" (Пс. 104:5). І ніхто не є спроможний захитати Землю, хіба тільки Той, Хто її створив: "Бо так промовляє Господь Саваот: Ще раз, — а станеться це незабаром, — і Я затрясу небо та землю, і море та суходіл! І затрясу всіма народами"... (Аг. 2:6-7), або: "голос Його захитав тоді землю, а тепер обіцяв та каже: "Ще раз захитаю не тільки землею, але й небом" (Євр. 12:26).

"З роду в рід Твоя правда; Ти землю поставив — і стала вона" (Пс. 119:90). "Та ж Моя рука землю заклала, і небо

напнула правиця Моя" (Іс. 48:13). "І ти забуваєш про Господа, що вчинив був тебе, що напнув небеса Він та землю заклав" (Іс. 51:13).

"Бо Господь — Бог великий... що в Нього в руці глибини землі, і Його верхогір'я гірські, що море Його, і вчинив Він його, і руки Його суходіл уформува-ли! Прийдіть поклоніться, і припадім, на коліна впадім перед Господом, що нас учинив! Він наш Бог, а ми люди Його пасовиська й отара руки Його" (Пс. 95:3-7). "Господь мудрістю землю заклав, небо розумом міцно поставив. Знанням Його порозкривались безодні, і кроплять росою ті хмари" (Прип. 3:19-20). "Бо так промовляв Господь, Творець неба. Він той Бог, що землю вформував та її вчинив, і міцно поставив її; не як порожнечу її створив, — на проживання на ній Він її вформував" (Іс. 45:18). "Своєю Він силою землю вчинив, Своєю премудрістю міцно поставив вселенну, і небо напнув Своїм розумом" (Єр. 10:12, див. також Єр. 27:5, 23:17,27, 51:15). "Говорить Господь, що небо напнув та землю заклав, і вформував дух людині у нутрі її" (Зах. 12:1). Які це чудові слова свідчення про Бога — Творця небес і Землі!

Наведені місця з Біблії в простий і зрозумілий спосіб вказують на те, що Бог є Творцем небес і Землі, та що при створенні Землі Він у дуже дивний, протягом довгих віків для людей незрозумілий, спосіб створив для Землі тривалі основи й певне уgruntування без матеріальних підпор чи підвалин, — основи глибшого розуміння і вищого порядку, бо це Він учинив на певній і докладній, наукою ще нез'ясованій, властивості усїєї матерії Всесвіту — на обопільному притяганні частинок матерії на велику відстань, і то так, що чим більший згусток матерії, тим сильніша основа і певніше

уgruntування даного небесного тіла. Якщо йдеться про величину відстаней обопільного притягання або взаємного впливу на себе скупчень або згустків матерії, то до нашої уваги мусимо взяти весь Всесвіт, який ще недосліджений і виглядає для людини неосяжний. Отже, закон тяжіння є універсальним у Всесвіті, він діє в цей самий спосіб від краю до краю Всесвіту. Все й усюди підкорене цьому законові тяжіння з якнайбільшою докладністю.

Закон всесвітнього тяжіння, який є "уставом небес" для всїх небесних тіл, включаючи Землю, є її певною і тривалою основою. Справді, він є одним з найосновніших законів, які володіють на Землі, бо коли б не цей закон всесвітнього тяжіння, то і ми, і все, що є на поверхні Землі, та й уся Земля розлетілася б у просторі Всесвіту в найбільш хаотичний спосіб. Без цього закону всесвітнього тяжіння був би безнастанний хаос у матеріальному світі. Але завдяки далекоюсяжній силі дії цього закону всесвітнього тяжіння і великі континенти, і океани, і гори, і скелі, і озера, і ріки, і повітря, і все живе, і ми — люди, тримаємося своєї планети, яка, в свою чергу, докладно тримається своєї дороги — орбіти довкола Сонця, щоб не бути заблизько ані задалеко від нього, бо більші відхилення від цієї встановленої дороги спричинили б смерть для всїх нас і для усїєї живої природи на Землі. Тільки Земля в усїй планетній системі нашої Сонця має єдино догідні умови для існування всього живого. Інші планети не можуть мати на собі життя, бо умови навіть для примітивного життя так недогідні, що воно там не може бути.

Як правдиві й наукою ствержені в наші дні є слова Біблії, що Бог "Землю вформував та її вчинив, і міцно поставив її; не як порожнечу її створив,

— на проживання на ній її Він вформував". Земля, завдяки численним догідним умовам для життя, є унікальною планетою у планетній системі Сонця. Ані Меркурій, ні Венера, ні Марс, які найближче до Сонця й могли б, так би мовити, бути догідним місцем для існування життя, не мають найменших ознак існування на них життя. А цей факт не є тільки здогадом, але стверджений зондуванням спеціальних приладів, посланих на планети, на яких сподівалися знайти хоч би найпримітивніше життя: а це — Венера й Марс. Ми бачимо з наукових даних, що і маса Землі, і її відстань від Сонця, і її хімічний склад, і кількість води, і сила тяжіння на поверхні, і розташування океанів та континентів, і зміна пір року, і хімічний склад атмосфери, і всі умови біосфери є вповні задовільні на існування і розвиток життя, як ми його бачимо сьогодні, і як ми його досліджуємо в минулому. Жодна планета Сонця не має таких умов, які дозволили б на існування навіть найпримітивнішого життя. Навіть на найближчому до нас Місяці не знайшли найменшого сліду життя, хоч дехто припускав навіть, що Місяць свого часу відірвався від Землі у тій частині, де тепер Великий океан; очевидно, на це нема належного підтвердження зо сторони науки й найпізніших наукових дослідів.

Земля законом всесвітнього тяжіння сильно прикріплена до Сонця й основана своєю структурою в такий простий, але дивний спосіб. Подумайте тільки про те, що для того, щоб відлетіти від Землі, потрібна швидкість більша як 11,2 км/сек., а щоб відлетіти від Землі у міжпланетний простір потрібна швидкість більша як 30 км/сек. Який чудовий є наш Творець — Господь, Який наперед установив Свої предивні закони для нашого фізичного і духовного життя!

Люди незвичайної долі

ЖАННА Д'АРК

Хто така Жанна д'Арк? Чому французький народ так глибоко шанує її пам'ять? Чому її статуї можна бачити на площах і в соборах Франції?..

У рідному селі її звали Жаннетою. Вона була дочкою селянина. Дівчина росла, як і всі селянські діти. Из слів матері завчила три молитви. На цьому її освіта обмежилась — до того моменту, коли, перебуваючи при дворі дофіна, вона навчилась писати своє ім'я.

Селище Домремі, в якому народилась і зросла Жанна, стояло на великій дорозі. Прокладена ще римлянами, вона тяглася вздовж Мааса, зв'язуючи Фландрію з Бургундією і Провансом. У ті часи це був один з найгомініших трактів. Через Домремі проїжджали купці, лицарі, солдати, переходили ченці, прочани, жебраки. Від проїжджких людей дізнавались мешканці Домремі про важливі події, що відбувались у Франції. Так дійшли до них вісті, що королева Ізабелла Баварська, ця розпусниця, яка відмовилась од рідного сина, продала трон англійцям. Симпатії народу були на боці вигнання-дофіна, в якому більшість французів бачила свого законного володаря. Війна вдерлася в їх рідний край, сіючи смерть і розруху. Навколо Домремі палали селища. Люди жили у постійній небезпеці і, не знаючи, коли їй звідки прийде біда, чекали її завжди.

Так проходило дитинство і юність Жанни — суворі, наповнені тривогами військових років. Розмови про страждання, що звалились на Францію, картини народного горя, що проходили пе-

ред очима дівчини, запали в її серце і запалили гарячим бажанням допомогти людям.

Це глибоке патріотичне почуття набуло у неї природну для того часу релігійну форму. Жанна була впевнена, що Сам Бог вибрав її для врятування Франції. Вона черпала цю впевненість у широко відомому серед народу пророцтві, яке приписували Мерліну — персонажу багатьох легенд і казок. У пророцтві йшлося, що Францію приведе до загибелі зла жінка, а врятує — чиста дівчина. Першу частину "пророцтва Мерліна" народ пов'язував з королевою Ізабеллою і з нетерпінням чекав, коли звершиться його друга частина. Віра в появу "чудової рятівниці" була загальновідомою, але в різних містах Франції про це говорили по-іншому. На батьківщині Жанни панувала думка, що дівчина прийде з Лотарингії, із селища, поруч з яким росте дубовий ліс. Жанна чула ці розмови, і в неї виникла впевненість, що вони стосуються саме її, бо Лотарингія — ось вона, за рікою, і дубовий гай гомонить за батьківським домом...

Жанна не відразу повірила в свою місію. Вона довго вагалась, вважаючи себе недостойним виконавцем Божої волі. Її стримувала любов до рідних, лякало невідоме. Але коли в Домремі прийшла звістка про облогу Орлеана, визрів чіткий план дій.

У січні 1429 року Жанна потай залишає рідне село. У супроводі родича Дюрана Лаксара їде у Волекур і стає перед комендантом фортеці Робером де Бод-

рікуром. Жанна звертається до нього з проханням супроводжувати її: вона повинна йти у Францію (так мешканці провінцій називали центральну частину країни), до двору дофіна. Там вона одержить людей, з допомогою яких зніме осаду з Орлеана. Потім коронує дофіна у Реймському соборі і вижене з Франції англійців. Така воля її Пана. Хто цей Пан? Цар Небесний.

Бодрікур розсміявся, потім порадив Лаксару відвести дівчину до її батька, надавши їй попередньо ляпасів. Але Жанна залишилась у Волекурі. Вона оселилась у будинку візника Анрі ле Ройе, і скоро цей будинок став місцем загального поклоніння. Люди приходили туди зацікавлені, а поверталися впевнені в тому, що дійсно бачили ту казкову рятівницю Франції, яку проголошувало давнє пророцтво. Людям мимоволі передавалась глибока переконаність Жанни в її покликанні.

Врешті-решт Бодрікур виділив Жанні охорону. На чолі невеликого загону вона попрямувала до дофіна Карла...

Тим часом при дворі обговорювалось питання про її прийом. Збереглося свідчення одного з членів королівської ради, президента лічильної палати Сімона Шарля: "На обговорення ради було поставлене питання, чи повинен король вислухати її, спитати у неї, навіщо вона прийшла і з якою метою. Вона відповіла, що скаже про це лише королю, але коли заявили, що її просять висловитися ім'ям короля, вона погодилась розповісти мотиви своєї місії".

Нарешті було вирішено дати Жанні аудієнцію у короля. Побачення дофіна з Жанною відбулося у парадній залі Шинонського замка в присутності багатьох придворних. Дівчину піддали черговому випробуванню: дофін сховався за спинами присутніх, а його місце за-

йняв один з пажів. Усі чекали, як поведиметься Жанна. Чи зможе вона розпізнати справжнього дофіна? Якщо б схибала, її хитка ще репутація "посланиці небес" була б безнадійно втрачена. Дехто з челяді Карла на це розраховував.

Потрапивши до зали, що освітлювалась полум'ям смолоскипів, Жанна відразу знайшла дофіна і привітала його низьким поклоном. Присутніх, і передусім самого Карла, це приголомшило. Сама Жанна роз'яснювала все дуже просто: "Коли я увійшла до королівської палати, я впізнала короля серед інших, як порадив мені внутрішній голос, який вказав на нього..."

Дофін відвів її вбік, і вони про щось довго й тихо розмовляли. Коли Карл відійшов, усі помітили, що в нього веселе обличчя, а посміхався він не часто. Потім з Жанною мала справу спеціальна церковна комісія, якій треба було визначити джерело "надприродного" натхнення дівчини, тобто з'ясувати, від кого ясновидіння.

Якби комісія бажала визнати дівчину еретичкою, то в словах молоді селянки вона знайшла б для цього досить мотивів. Але люди, які допитували Жанну, були тверезими політиками і вірними слугами дофіна. Вони чудово розуміли, що дівчина, сповнена рішучості вигнати ворогів Франції, захоплена таким сильним бажанням допомогти своєму народові, може бути дуже корисною в цей важкий час. Вони бачили також, як з кожним днем зростає вплив Жанни на простий люд.

Комісія проголосила: "Ми вважаємо, що, враховуючи небезпеку для міста Орлеана, Ваша Величність може скористатися допомогою цієї дівчини і послати її в Орлеан. Однак, не слід занадто довіряти їй".

Карл дав розпорядження, щоб Жанну допустили до війська. 29 квітня 1429 року, о восьмій вечора, Жанна д'Арк і кілька її близьких друзів, обдуривши англійців, увійшли в осаджений Орлеан. Військо своє Жанна залишила неподалік від міста, не бажаючи відразу зав'язувати бій з англійцями.

Те, що трапилося протягом наступних днів, сучасники назвали дивом. Справді, більше півроку стояли англійці під стінами Орлеана, і найдосвідченіші воєначальники не змогли справитися з ними. А на дев'ятий день після в'їзду Жанни в місто осада була знята, і англійці зазнали жорстокої поразки.

Можна багато писати про подвиг Жанни д'Арк під стінами Орлеана, про те, як, поранена, вона сама витягала з ключиці стрілу з арбалета, як встановлювала свій знаменитий прапор на центральній вежі міста. Натхнені її поведінкою, французькі солдати, показуючи чуда мужності і героїзму, примусили англійців зняти осаду і відступити. Франція здобула першу, але дуже серйозну перемогу. А Жанна д'Арк навечно увійшла в історію під іменем "Орлеанська дівка", яким народ нагородив свою героїню.

(Закінчення буде)

У світі цікавого

НАСТРІЙ І МІСЯЦЬ

Ще на початку нашого століття деякі вчені висунули гіпотезу про гіпнотичний вплив Місяця на людину, що його нібито спричиняє "місячний магнетизм". Проте ця гіпотеза не підтвердилась: апаратура космічних станцій не виявила жодних ознак існування магнітного поля Місяця. І все ж нічне світло постійно впливає на нас, певною мірою від нього залежить і наш настрій.

Американський учений Л. Равіц спостерігав у домашній обстановці за групою людей, які постійно повідомляли його про свій емоційний стан. Водночас за допомогою спеціально сконструйованого приладу він вимірював електричний потенціал їхнього тіла. Сотні вимірювань

виявили залежність між настроєм і різницею потенціалів. Скажімо, висока напруга супроводилася апатією, роздратованістю, невпевненістю у собі. Коли напруга падала, настрої теж мінявся: люди ставали товариськими, були у доброму гуморі, більш оптимістичними.

Що ж викликало стрибки в емоційному стані людей? Учений помітив, що підвищення електричного потенціалу збігалися з появою молодого і повного Місяця, тобто кожні 14-17 діб. Фізична природа відкритого ефекту досі ще не з'ясована. Проте кожному з нас не завадить знати, що існують не тільки суб'єктивні причини у змінах нашого настрою.

З історії речей

ТЕРМОМЕТР

Багатьом ученим приписували винахід цього приладу, аж поки з'ясувалося: всі вони запозичили його в Галілея. А початкова ідея сягає ще глибше — до давньогрецького механіка Герона Александрійського: той збирався використовувати розширення води при нагріванні для того, щоб підняти вагу.

1667 року майстровиті венеціанські склодуви виготовляли

тонкі трубки з водою, які показували ступінь нагрівання; згодом воду замінено спиртом. Звичайно, такі термометри чутливістю не відзначалися, але головне — було зроблено перші кроки.

Французький природознавець Рене Реомюр, людина широких інтересів, уславився тим, що застосував термометр в інкубаторах і цим сприяв їх застосуванню в промислових масштабах.

Пізнай самого себе

ПОВІЛЬНІ ТА ШВИДКІ

У поемі "Шильонський в'язень" Д. Байрон розповів про долю братів, приречених довічно жити в чотирьох стінах. Першим не витримав, здавалося б, найсильніший душею і тілом, але палкий і нетерплячий, другим — вразливий і мрійливий; вижив — спокійний, схильний до роздумів. Так поет, не будучи вченим, досить точно змалював людей різних темпераментів, їхню реакцію на умови життя та її наслідки.

Всю різноманітність поведінки людей можна пояснити певними властивостями нервової системи: силою, врівноваженістю і рухливістю її процесів. Звичайно, теоретично ці три властивості дають багато комбінацій, але практично зустріча-

ються чотири різко окреслених типи або ж їх поєднання.

Це — холерик, у якого процеси збудження переважають над гальмуванням, флегматик — нервові процеси дуже уповільнені, проте реакція на зовнішні умови сильна, меланхолік, схильний скоро втомлюватися і легко впадати у відчай, сангвінік — йому притаманна щаслива рівновага між силою і рухливістю нервових процесів. Звичайно, людина може народитися з певними нервовими властивостями, але в процесі життя вони змінюються, отож можна казати про темперамент як про комбінацію вроджених якостей з набутими. "Темперамент — писав І. П. Павлов, — є найзагальніша

характеристика кожної окремої людини, найосновніша характеристика її нервової системи, а ця остання накладає ту чи ту печатку на всю діяльність даного організму”.

Так, з темпераментом не можна не рахуватися: адже він є основою для вироблення характеру

Найкращі обставини у сангвініка: люди такого складу ініціативні, енергійні і водночас спокійні, життєрадісні. Вони вміють не тільки долати життєві обставини, а й підкоряти їх собі.

Чимало позитивних рис має холерик — як правило, енергійний, палкої вдачі, з яскравим сприйняттям світу. Проте люди такого типу мусять багато працювати над собою, щоб навчитися приборкувати нестриманість, нетерплячість, зайву імпульсивність. Їм, як кажуть, треба навчитися слухатися не лише свого серця, а й розуму.

Флегматик — також сильний тип: спокійний, впевнений у собі, працьовитий, хоча й з надто уповільненими реакціями на життєві обставини. Він найбільше потерпає, коли йому доводиться швидко вибирати між рішеннями. Люди такого

складу, як правило, зберігають здоров'я на все життя.

Кажуть: те, що змете холерик, обмине сангвінік і не помітить флегматик, стає іноді перешкодою для меланхоліка. Цей тип нервової системи слабкий: люди, яким він притаманний, схильні до потайливості, тривалих переживань, вагань там, де треба діяти. Але це не означає, що меланхоліки абсолютно безпорадні: за умов звичайної спокійної обстановки вони стають чудовими працівниками, і їхня невисока працездатність компенсується великою уважністю і чутливістю.

Отож, особливості темпераменту треба враховувати, обираючи своє місце в житті. Скажімо, холерику важко працювати з тонкими деталями, які вимагають годин зосередження, флегматику важко обслуговувати кілька верстатів, меланхоліку краще не братися за кермо автомобіля...

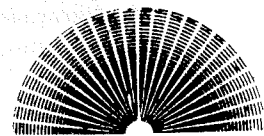
Але, повторюємо, робота над собою і життєві обставини відшліфовують природний тип нервової системи; люди, яких ми зустрічаємо, здебільшого являють поєднання особливостей різних темпераментів.

Легко сказати: “Я є людина!” Важче — бути.

Догнати можна тільки тоді, коли сам йдеш.

Хто завжди спостерігає за собою, тому ніколи спостерігати за людьми.

Довгий язик укорочує життя.

ДО ЧИТАЧІВ

У жовтні ц. р. відбулася чергова річна нарада Редакційної та Видавничої колегій журналу „Віра й Наука”.

Було, як звичайно, перевірено фінансовий стан, вислухано звіти з праці, читано листи передплатників, що надходять до редакції з усіх кінців світу.

Між прийнятими внесками є слідуючі:

У зв'язку з високою підвишкою поштових оплат, встановити з 1-го січня 1979 року річну передплату на журнал у розмірі 6.00 доларів. Для осіб, що не мають змоги заплатити таку суму, а бажають отримувати журнал, вислати безкоштовно.

Зробити потрібні зміни у складі Редакційної та Видавничої колегій.

У числі 100 вмістити фотознімки всіх працівників журналу.

Просити наших шановних Читачів допомогти у поширенні нашого журналу.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

...Дуже Вас перепрошую, що осмілююсь турбувати своїми листами. Річ у тому, що я дуже полюбив Ваш журнал „Віра й Наука”, бо знайшов те, що моя душа шукала... Книжки — це мої друзі, з якими проводжу час у розмові. Збагачую свої знання не лише подорожуванням, але і читанням відповідної літератури і Слова Божого. Не хочу занепасти в сучасному зматеріялізованому світі.

О. К. (Швейцарія)

...Прийміть нашу сердечну подяку за таке друковане слово, яке нам принесло багато радості. Ваш журнал „Віра й Наука” приносить скріплення нашим душам. Це журнал є духовного і наукового змісту... Радійте, наші любі, бо Ваша праця не марна перед Господом!

В. Д. (Югославія)

...Управа ЗУСьВО вітає Вас і Ваших співпрацівників часопису „Віра й Наука”, який несе світло Христової Євангелії для багатьох людей серед нашого народу та Братства.

В. Р. і М. Т. (Каліфорнія)